

LEGEA CASELOR NAȚIONALIZATE

Nr. 16
(271)

19-25 aprilie 1995

MIGUEL ANGEL MARTINEZ
 președintele Adunării
 Parlamentare a CE
pag.
8-9
 O nouă rubrică: pag.
ROMÂNIA 12-13
ÎN PRESA STRĂINĂ
Pactul de Stabilitate

Nu trecuseră mai mult de câteva ore de la accidentul aviatic de la Balotești că o mulțime de oameni li cunoșteau deja explicația: o „mină criminală”, aflată în serviciul unor „cercuri” interesate în distrugerea reputației României. În importante publicații au apărut de îndată articole în care se „demonstra” existența unor intenții malefice de sabotare a TAROM-ului și de eliminare a companiei românești, pasămite extrem de puternică și de competitivă, de pe piața internațională. Fără să alarmeze telefonice, datorită cărora în ultimul timp mai multe aeroporturi, dar și alte edificii publice, au trebuit evacuate pentru câteva ore – din fericire, alarme dovedite false –, aveau drept origine aceeași „mină”, criminală de bună seamă. Au existat și unele notabile variații pe aceeași temă de bază. C.V. Tudor, dintr-o dată desoperit expert aviatic, știa că vinovatul pentru catastrofa de la Balotești este neopărat „criminalul” Petre Roman, care, din motive „oculte”, da- conectate la aceeași „mină”, „trăgătoare de afară” împotriva patriei, a cumpărat cu banii poporului Airbus-uri – veritabile „sicrie zburătoare”. (Ceva mai târziu s-a aflat că Airbus-ul care a căzut fusese de fapt închiriat de guvernul Văcăroiu.)

În nici un caz nu putea fi vorba de vreo eroare ori de vreo incompetență a „alor noștri”, ciud se știe bine că piloții români sînt cei mai buni din lume, iar cerul patriei cel mai albastru. Puținele voci „interne” care au avut îndoieli asupra acestor mari adevăruri au fost atenționate să tacă de către conducerea TAROM, care, înaintea oricăror rezultate ale anchetei, „știa” că de vină era compania AIRBUS. În presa, foarte competentă, s-a silit să listeze accidentele avioanelor Airbus, uitînd să prezinte, comparativ, cifre privitoare la alte tipuri construite de alte firme.

După câteva zile, lucrurile s-au mai complicat: ipoteza sabotajului pare că trebuie abandonată în favoarea mai prozaicelor accident tehnice

ANDREI CORNEA
„Mîna
criminală”

sau/și eroare umană. Airbus-ul, oricî ar zice C.V. Tudor și ai săi, este unul dintre cele mai bune avioane din lume, dar oamenii (chiar și cei născuți pe „acest pîr”), ca și mașinile lor, zburătoare ori nu, sînt fiilibili; pot greși, uneori o și fac, iar anumite greșeli sînt fatale. „Mîna criminală” nu explică orice. Ce păcat!

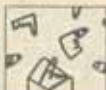
Și totuși, „mîna criminală”, pierdută pe undeva la Balotești, a reapărut triumfător la Lehliu-Gară (Dragoș-Vodă). Anchetînd accidentul feroviar produs aici, președintele comisiei de anchetă, dar și al SNCFR (sic!), susține că i-a aflat urmele în cutia unui înocaz. Sindicatele feroviare au altă părere, văzînd, și cred că mult mai întemeiat, vina în neglijențele Ministerului Transporturilor.

Între timp, Consiliul Suprem de Apărare condus de președintele Iliescu a decis să dea peste degete „mîinii criminale”. Va fi promovat un proiect de lege antiteroristă. Nu s-a făcut proba, nici acum; așa cum nici în 1990, că ar exista „teroriști”, dar vom avea, pînă una-alta, o lege, neopărat bună, neopărat „la cele mai înalte standarde europene” și, neopărat, aspră dar dreaptă. În așteptarea adevăraților teroriști, vom pedepsi pe cine se va nimeri sau pe cine „trebuie”. Mai departe, probabil, vor fi așezate, cum s-a propus, santinele înarmate pînă în dinți în dreptul fiecărui acar și al oricărui telefon public. (Căci telefoanele private nu mai constituie o problemă pentru cele opt servicii speciale ce avîm.)

În consecință, tare mă tem că nu cumva aceste nefericite de accidente să nu reprezinte, pentru o parte însemnată a opiniei publice, un prilej de a se lăsa încă mai mult sedusă de mitologia „mîinii criminale” și a „complotului mondial”, iar pentru guvernare o bună ocazie de a mai adăuga un șurub mașinării repressive.

locană de la Nicula, prima jumătate a secolului XIX

CHESTIONAR '95

1. Rubricile preferate

- a) Editorial
- b) Comentariu politic
- c) Interviu săptămânii
- d) Anchetă socială
- e) Dosar „22” (teme de istorie)
- f) Comentariu economic
- g) Accente
- h) Săptămâna politică pe scurt
- i) Sondaje de opinie comentate
- j) Eseu

k) Pagina externă („Lumea”)

- l) Cronica literară
- m) Cronica de film
- n) Cronica de teatru
- o) Cronica plastică
- p) Lansare de carte
- q) Istoria religiilor
- r) Curier
- s) Viața cotidiană în Occident
- t) Revista presei parlamentare

2. Autorii (în ordinea preferințelor)

3. Ce nu vă place în „22”?

- (rubrici, autori, articole, teme, aspect grafic)

4. Sugestii pentru personalitățile invitate la interviu săptămânii

5. Rubrici și teme noi

Mulțumim cititorilor (în număr mult mai mare decât în alți ani) care ne-au răspuns până acum. Așteptăm în continuare scrisorile dumneavoastră.

„22”

Răspuns la „Chestonar '95”

- Apreciem în mod deosebit „Interviul săptămânii”, ar fi nimerit, în aceste momente, unul chiar și cu dl. Paul Soloc (și ceva din biografia domniei sale).
- Să se publice în întregime discursurile Eminenței Sale Răbînului Alexandru Șafran ținute cu ocazia recente vizite în țara noastră. Nu v-ați gândit la un interviu?
- De ce în emisiunea din dîminea zilei de 4.04.1995 (ora 6), în cadrul unui interviu, un individ (mai degrabă o liche), la postul de radio BBC, a declarat că „22” este o revistă de dreapta?
- Am dori să se publice mai multe materiale în legătură cu istoria Transilvaniei așa cum a difuzat-o în străinătate propaganda maghiară.
- Cum interpretați declarația obscurului (pînă în decembrie '89) Adrian Năstase făcută acum câteva zile, cînd a spus că în definitiv TVR nu are nevoie nici de „scriitori geniali” și nici de persoane care pînă mai ieri „au lucrat la posturi străine” (ONU, Europa Liberă, Vocea Americii etc.). Poate domnia sa s-a gândit că ar fi mai potrivite cîteva lichele.
- Am aprecia o rubrică săptămînală pentru doamna Ana Blandiana și una pentru colaboratorii români stabiliți în străinătate.
- În general, apreciem toate rubricile cuprinse în chestionar, revista „22” fiind bine alcătuită și bine gândită.

Ioan Nicoară, Ioan Gh. Jurchescu, Timișoara

Stimată doamnă Gabriela Adameșteanu,

Intîm recent interviu acordat revistei „22”, doamna Ana Blandiana se întrece în aprecieri, cu spiritul Casandrelor care nu prezic decît nenorociri, promițînd măsuri foarte bune în CDR, pe care nimeni nu le vede însă. O fi fiind seama că cei care prezic nenorociri au un avantaj față de cei care promit lucruri bune, dar nu se știu de cuvînt: acela de a fi confirmați de realitățile prezente și viitoare.

Aceste convingeri mi-au fost întărite, la început de aprilie, de prezența la Sibiu a președintelui PAC, dl. Nicolae Manolescu, care nu a încetat să afirme vocația unității și a alianțelor pe care a avut-o PAC în cadrul Convenției. Din păcate, aceasta a perpetuat spiritul de automulțumire și suficiență, inflata de grupușcule și partide de burzuar, neavînd nici o șansă reală să treacă, în inteligența vieții politice, de la ideea „fixă” a jocului cu sumă nulă, nefiind astăzi decît un „PNTCD lărgit” - expresie lansată de profesorul Manolescu și înșușită de Dinu Patriciu. „PAC a propus întotdeauna, nu a impus, cum a fost acuzat în Convenție”, a precizat dl. Manolescu. Ce a propus? Ca în 1996 CDR să cîștige alegerile. În caz că acestea ar fi din nou pierdute, România s-ar putea transforma într-o țară socialistă cu față umană. Nu comunistă. Socialistă, cum am dori-o acum 20 de ani, ceva în genul Ungariei lui Kádár.

De aproape trei ani, în CDR n-a existat o discuție serioasă despre eșecul în alegerile din 1992, deși PAC a propus de nemăsurate ori o analiză principală și clară. Ea n-a avut loc niciodată, deoarece unii mai cred și acum că CDR a cîștigat alegerile din '92. „Ea cred că le-am pierdut de două ori”, a opinat președintele PAC. „O dată că ne numim Opoziție și nu Putere, apoi, din cele 27-28% voturi propuse a fi obținute, am realizat un procent inferior, doar 20%”. În prelungirea interviului realizat de dvs. în nr. 9/1-7 martie 1995 al revistei „22” cu președintele PAC ar trebui să înțelegem că în CDR continuă agitata vidă, indiferența și erorile. Ce s'ar vota în 1996 în decizia de ieri, derizincuții de azi? Convenția? În nici un caz. Ei au la îndemînă: PRM, PUNR, PSDR și chiar două variante PSM, unul intelectual (Molhara) și altul proletar (Verde). Ce are Convenția? Un electorat stabil, în vîrstă, „captiv”, legat prin cîteva emoții fundamentale, dar cărora îi lipsește lămurii principiilor. Gîndindu-ne la aritmetica biologică, putem remarca faptul că acest electorat are și un dezavantaj: descrie în loc să crească. Utilizînd reflexele unor alegători imbolnăviți de

neîncredere sau indiferență, dezorientarea aceasta prin spargerea Convenției creează anxietăți, iar anxietăților li s-au dat întotdeauna răspunsuri dogmatice. Așa cum a procedat și dl. Emil Constantinescu, care a spus PAC în ultimele două luni la două ultimatumuri. După cum știți, alegerea dl-ului Constantinescu la președinția CDR a provocat multe dispute. „Turbulenții” din PL '93 l-au atacat dur, împreună cu Sergiu Cînescu, cel care a fost de fapt „nașul” Convenției. Atacurile PL '93 și PSDR, ca și reținerii PAC, li s-a răspuns printr-o contramăsură care ține pur și simplu de tehnica bolșevică. La 17 februarie, dl. Emil Constantinescu, sprijinit de țărăniști și de telepatul partid al dl-ului Nicu Stănescu, a schimbat protocolul Convenției, nefiind nevoie, potrivit articolului 12, de consens în deciziile CDR, ci de o majoritate simplă. Nicolae Manolescu a comparat la

Redacția nu intervine în stilul scrisorilor. Uneori reduce din text, din motive de spațiu, dar păstrînd todeauna opiniile cititorilor.

Sibiu acest „început al sfîrșitului Convenției” cu un meci de fotbal, unde, în a doua repriză, dispare regula jocului la ofensiv, dispar înșierii. Total devine o harababură. „Consensul este obligatoriu într-o alianță, majoritatea este bună într-un partid”, a remarcat dl. Manolescu. În aceste condiții, PSDR, PL '93, UDMR și PAC au fost nevoite să plece. Au fost sacrificate cu bună știință 4 partide pentru a se redimensiona hegemonia PNTCD, ca și dorința dl-ului Emil Constantinescu de a fi reales candidat la prezidențialele de anul viitor. Ce a fost speranța de așezare, împlinită și respect în CDR în '92 este astăzi o **debutare morală** născătoare de monștri. Schimbarea Opoziției a venit oricum, chiar dacă Alianța Civică și dl-na Ana Blandiana au clamat în toate direcțiile că „noi nu avem nici o ambiție”. „Avem o ambiție: aceea de a face jocul în Convenție”, a replicat dl. Nicolae Manolescu. Și ati reușit, am adăuga noi. Parcă nu a mai existat în România o alianță care să se descotorosească atât de exaltat de cei cu vocație politică ca și Convenția Democratică.

Hemoragia provocată de plecarea PSDR, PL '93, UDMR și PAC a creat un vid care a favorizat o compensare alogenă a valorilor, chiar și cu confiscarea de către PNL-Quintus și Grupul celor 13” din PAC sau a celor 9 „migratori” din grupul Tănase de către PNL-CD. Cei care au plecat din PAC acum doi ani au trădat și partidul lui Patriciu, dovedind că cine pleacă o dată, pleacă întotdeauna. Vocația trădării n-a avut-o PAC, ci alții”, amintea dl. Manolescu la Sibiu. „PAC n-a făcut alianțe împotriva naturii, i-a adus în CDR pe liberalii lui Quintus și a fondat Alianța Civică-Liberală”. Unii cred și acum că a fost un machiavelism. „Nu am ajutat PNL să adere la Convenție și apoi am părăsit alianța din motive tactice?”, se întreba președintele PAC. Același PNL îi primește acum pe „independenții” Alexandru Paleologu și Emil Tocaci, iar președintele CDR trasează liberalilor sarcina de a se unifica la termen (!). În timp ce Stere Gulea și-a dat demisia, iar Eugen Vasiliu, Dan Căpîlnă, George I. Rădulescu au „dezertat” din PAC după decizia de a nu semna noul protocol adițional impus de Convenție, paradoxal, partidul s-a întîrit prin venirea cîtorva personalități de top, printre care universitarul Livius Ciocărlie de la Timișoara, regizorul Alexandru Dabija, bine cunoscut în urma demisiei de la

„Odeon”, poetul Dan Laurentiu ș.a. Ce este PAC acum? Nicolae Manolescu l-a definit ca un „partid de Opoziție, deși în afara CDR”. PAC a intrat într-un joc politic ale cărui reguli trebuie să formeze la apropiatul Congres de la Alba Iulia, cu bună-credință și imaginație, un mesaj autentic care să facă partidul recunoscut după despartirea de Convenție. Aceasta, chiar dacă este o structură istorică care și-a jucat rolul, nu este privită cu inamicie de PAC. „Convenția nu este dușmanul nostru”, a conchis dl. Manolescu, deși am adăuga că dl. Emil Constantinescu n-a suportat niciodată ideea de înțrecere loială, orice impunere a minții fiind privită în CDR, de mulți, ca un delict. „Dacă nu fi fost în PNTCD, l-aș fi ales pe Ion Rațiu ca și candidat la prezidențiale”, ne-a mărturisit, fără malicie, dl. Manolescu. De ce? „Pentru că dl. Rațiu e mai simpatic. După un președinte antipatic, avem nevoie de cineva simpatic”, a continuat Nicolae Manolescu. „Cu Emil Constantinescu vom pierde din nou alegerile”, a observat președintele PAC. Cei din Convenție s-au obișnuit atît de mult cu lipsa de legidativă, cu somnul comod în comisiile mai mult sau mai puțin importante ale Parlamentului, mai mult sau mai puțin cîștit plătite, încît orice schimbare majoră pentru mulți din PER, AFDR, PUR ș.a.m.d. ar avea impactul prăbușirii întregii lumi. Și, de fapt, chiar este vorba de prăbușirea unei lumi, a unei lumi a lentorii și a ineficienței, în care toți, cu excepția PNTCD, „așteaptă pomana”.

Umbrela Convenției a asigurat figurantilor un loc minim în Parlament, transformat ingenios de unii într-un belșug. Lipsit de criteriile care să sancționeze realitatea politică, dl. Emil Constantinescu a deghizat conștiința ieșirii noastre din impas prin a nu discuta în Convenție mai nimic, trecînd direct la fapte. Chiar dacă a dorit ca PAC să nu plece din CDR, lucru pregătit pentru PL '93 și PSDR, dl. Emil Constantinescu a spus și a făcut multe insanități în numele așa-zisei „unități” a Convenției. De ce **atîtea vanități printre atîtea valori?** „Nu din idealism cei de la PAC punem morala înainte, ci datorită faptului că dacă Opoziție nu e, nimic nu e”, declara dl. Manolescu.

Dacă nu vom fi în stare să o facem noi, o vor face urmașii noștri. Înzeștrați cu un capital de voință ceva mai consistent. Dar ce vor gîndi oare aceștia despre noi și despre ocazia pe care am lăsat-o să ne scape?

Ion Mihai Ionescu, Medias, 7.04.1995

Mult stimată doamnă Adameșteanu,

Doresc să-mi exprim deplina satisfacție dată de revista dvs., care a rămas (pe lingă „Magazin istoric”) singura publicatie la care sînt abonat. Datorită nivelului de trai asigurat de actuala conducere a trebuit să renunț pe rînd la o multime de alte publicații („România liberă”, „Dilema”, „Cotidianul”, „Nu”, „Românul liber”, „Tinerama”, „Catavencu” etc.), dar în nici un caz la „22”.

Înainte de a răspunde la chestionarul dvs., vreau să-mi exprim totala mea dezamăgire și mîhnire față de atîtdinea unor lideri ai Opoziției (Nicolae Manolescu, Dinu Patriciu, Sergiu Cînescu - de Radu Cîmpeanu nici nu mai vorbesc), care, cu o totală irresponsabilitate, au contribuit la destrămarea forțelor Opoziției, făcînd jocul Puterii bolșevice, care abia așteaptă să rămîna fără rival. Așa își închipea domniile lor că vom putea scapa de comunisti? Ce s-a ales de deviza Alianței Civice „numai împreună vom reuși”? Dacă nici la alegerile din 1996 nu vom scapa de comunisti care continuă și azi să ne conducă țara, atunci vina va fi a acestor velonitari de neînțelepte.

Cu deosebită stîmă,

Mihail Constantinescu, Cluj, 4 aprilie 1995

Din
SUMARul
numărului
viitor

- **Interviul săptămîinii:**
Constantin Tutunaru, primarul destituit al sectorului 4
- **Cornel Ivanciuc:** O radiografie a serviciilor secrete române
- **Cezar Baltag:** Înviere
- **Alegeri în Franța**

N.C. MUNTEANU Cu cît mai rău, cu atît mai bine!

Cu cît mai rău, cu atît mai bine. În cuvîntări, discursuri, indicații și statistici. Vreme de decenii am trăit sub semnul acestei aberații. În propaganda pentru uz intern și extern, succesele erau cu nemiluita. Cu cît umilintele, lipsurile, frustrările și mizeria ne copleșeau, cu atît mai triumfal era optimismul oficial. Producția agricolă ajunsese la cifre inimaginabile, dar pîinea era proastă și pe sponci.

Am crezut că o dată cu decembrie '89 am scăpat de acest mod nenorocit de a minți, de a ne autominți, de a ne fura singuri căciula. N-a fost așa fie. Actuala Putere n-a abandonat reflexele condiționate exersate pe vremea societății socialiste multilaterale dezvoltate. Chiar și președintele Ion Iliescu, îndelung și suficient de marginalizat pe vremea lui Ceaușescu și, deci, mai în măsură să cunoască efectele dezastruoase ale mistificării, continuă să se lege de iluzii, încercînd să iluzioneze și masele largi populare de la orașe și sate.

Sîntem într-un moment deosebit de relaxare a economiei naționale. În primele luni ale acestui an s-a înregistrat o creștere economică, a ținut să comunice președintele Ion Iliescu ziaristilor special convocați în liniștea confortabilă și bine păzită a Palatului Cotroceni. Așadar, stăm bine!

Stăm bine, numai că recenta creștere a prețurilor la combustibil și la energie a declanșat creșterea în valuri a prețurilor la toate celelalte mărfuri. Disperarea celor care trăiesc dintr-un salariu anemic indexat, a șomerilor, a pensionarilor a luat proporții. S-au inițiat mișcările de protest, grevele se țin lanț, ca de altfel și manifestațiile de stradă. Liderii sindicali sînt debordați de nemulțumirile de la bază și nu mai pot controla masa sindicalistilor, cum s-a văzut cu greva de la metrou, în manifestația din Piața Victoriei, în alte revolte „spontane” din țară.

Cînim sau necunoașterea a realității cotidiene? Să nu știe președintele că s-au scumpit transportul în comun urban și interurban, cotele de întreținere la locuințe, electricitatea, serviciile telefonice și, de fapt, toate celelalte servicii? Să nu știe președintele că prețurile alimentelor de bază sînt atît de ridicate încît acestea au devenit literalmente inaccesibile unor foarte largi categorii de oameni? Greu de crezut. Și totuși președintele, deși recunoaște că „mai există dificultăți în viața economică românească”, e optimist! Optimism care nu justifică, însă, sugestia ca românii să ceară reducerea propriilor salarii!!!

Primul-ministru Nicolae Văcăroiu e dincolo de bine și de rău. Exact în momentul în care anunță scumpirea carburanților, pe fondul ordonanței nr. 1 privind limitarea creșterilor de salarii, ceea ce în fapt înseamnă înghețarea salariilor, omul dădea asigurări că nu sînt motive de îngrijorare, procentul de creștere a prețurilor va fi foarte mic, uitînd sau neștiind că toate mărfurile și produsele depind de prețul energiei. Realitatea din piețe și din magazine îl contrazice violent.

Comunicatele lunare ale Comisiei Naționale pentru Statistică sînt parcă anume făcute să justifice optimismul celor de la putere. E un joc atît de sofisticat de procente, mai ales de procente, și de perioade de referință, încît nu ne rămîne decît să ne minunăm de creșterea producției – deși această producție rămîne în stoc în proporție de 70% –, de sporirea exportului, de creșterea în procente minime a prețurilor, ca de altfel și a ratei medii a inflației.

Și toate aceste subterfugii ieftine (singurul lucru ieftin în România) pentru a ascunde că restructurarea și reforma economică stagnează, că guvernul Nicolae Văcăroiu nu este capabil nici s-o demareze, nici s-o facă. În lipsa unei voințe reale pentru înfăptuirea reformei, care ar trebui să înceapă cu cunoașterea, recunoașterea și afirmarea adevărului, oricît de neplăcut ar fi, ne furăm singuri căciula și ne exersăm în arta îmbrobodirii realității.

MĂRTI 11 APRILIE

• Protocol între Guvern și CNSLR-Frăția

În urma unor negocieri între o delegație guvernamentală și reprezentanți ai CNSLR-Frăția a fost semnat un protocol care prevede adoptarea de măsuri pentru creșterea salariului real (puterea de cumpărare mai mare cu 65% față de octombrie 1990), crearea unei comisii tripartite Guvern-Sindicat-Patronat cu putere de decizie, includerea FPS în viitorul Minister al Privatizării. Peste 50.000 de sindicaliști au manifestat în tot acest timp în București. Tot astăzi, nodul de cale ferată Pașcani a fost blocat de o acțiune revendicativă spontană.

• Documente privind activitatea Consiliului România-UE

La întoarcerea de la lucrările Consiliului de asociere a României la Uniunea Europeană, ministrul de Externe, Teodor Meleșcanu, a arătat că au fost adoptate documentele care vor sta la baza activității Consiliului. La Luxembourg, Teodor Meleșcanu a solicitat problema simplificării regimului de vize pentru români și un sprijin financiar mai mare al UE în vederea dezvoltării infrastructurii României, îndeosebi în cadrul cooperării transfrontaliere.

• Preparative pentru unificarea liberală

Reprezentanții PNL-CD, PNL și ai Grupului Politic Liberal au prezentat mai multe oferte de organizare a viitorului Congres al unificării liberale, care se va ține pînă în 31 mai a.c. PNL-CD a propus ca cele trei grupări să aibă un număr egal de reprezentanți la Congres și în organele de conducere alese.

• Studenții din Chișinău blochează Televiziunea și Radioul

După 24 de zile de tergiversări ale tratatelor, studenții din Chișinău care protestează împotriva intenției Guvernului de a scoate din programa de învățămînt cursul de „Istorie a României” au decis să blocheze sediile posturilor naționale de televiziune și radio.

MIERCURI 12 APRILIE

• Președintele PNL nu agreează oferta PNL-CD

Președintele PNL, Mircea Ionescu-Quintus, a arătat că partidul său nu poate fi de acord cu propunerea PNL-CD de creare a unei viitoare structuri liberale care să aibă un președinte de onoare și doi președinți executivi. Punctul de vedere al PNL se bazează pe statutul partidului, care nu prevede aceste funcții.

• Negocierile Guvern-Cartel ALFA au eșuat

Negocierile dintre reprezentanții Cartelului ALFA și membri ai cabinetului Văcăroiu s-au încheiat fără vreun rezultat. Sindicaliștii, care solicitau anularea ordonanței de urgență pentru limitarea creșterii salariilor și o serie de revendicări cu caracter social, și-au manifestat nemulțumirea față de lipsa oricărei propuneri concrete de rezolvare din partea Executivului.

JOI 13 APRILIE

• Miguel Angel Martinez consideră „alesută” Recomandarea 1.201

Președintele Adunării Parlamentare a Consiliului European, Miguel Angel Martinez, a afirmat la întîlnirea cu Teodor Meleșcanu că Recomandarea 1.201 este un document desuet, acum fiind importantă Convenția-cadru pentru protecția minorităților. Referindu-se la Tratatul româno-ungar, Martinez crede că încheierea acestuia ar contribui la îmbunătățirea imaginii celor două țări.

• PD (FSN), PSDR, UDMR și PL '93 – de acord cu includerea Recomandării 1.201

La inițiativa PD (FSN), PSDR, UDMR și PL '93 s-au întîlnit pentru stabilirea unei strategii comune de abordare a unor proiecte de lege. S-a căzut de acord asupra respingerii proiectului Legii caselor naționalizate și asupra modificării Legii evaluării și acreditării facultăților, considerate nesatisfăcătoare. Cele patru partide au păreri comune și în ceea ce privește includerea Recomandării 1.201 în Tratatul româno-ungar.

• Delegația Permanentă a PSDR

În cadrul Delegației Permanente a PSDR, Adrian Năstase a declarat că în scurt timp se va produce o remaniere guvernamentală, urmînd ca PRM și PSM să primească posturi în viitorul Guvern. Premierul Nicolae Văcăroiu a arătat că ordonanța de urgență nr. 1 este bună și se va aplica în continuare.

VINERI 14 APRILIE

• Mircea Snegur propune modificarea Constituției

Președintele Republicii Moldova, Mircea Snegur, a avansat Curții Constituționale un proiect de lege privind modificarea unor articole din Constituție, printre care preambulul și articolul 13, care menționează că „limba de stat în Republica Moldova este limba moldovenească”. Inițiativa legislativă satisface cererile manifestanților din Piața Centrală din Chișinău, aflați de patru săptămîni în grevă.

SÎMBĂȚĂ 15 APRILIE

• Conferința Grupului Politic Liberal

Deputatul Călin Anastasiu a anunțat în cadrul conferinței Grupului Politic Liberal (GPL) că această formațiune va fi înscrisă la TMB, căpătînd astfel statut juridic, pentru a avea drepturi egale cu celelalte partide în cadrul negocierilor privind unificarea liberală. GPL, împreună cu PNL și PNL-CD, speră să obțină 50% din locurile de pe listele electorale ale Convenției.

LUNI 17 APRILIE

• Intrevedere Iliescu-Comisia SRI

Comisia parlamentară pentru controlul activității SRI s-a întîlnit cu președintele Ion Iliescu pentru a se consulta cu acesta privind la inițierea unui proiect de lege care să dea Parlamentului posibilitatea de a crea un mecanism menit să controleze toate cele 7 servicii de informații existente acum în România. Șeful statului s-a arătat de acord cu punerea sub control parlamentar doar a Serviciului de Informații Externe, celelalte fiind simple structuri departamentale, cu atribuții strict în protejarea salariilor instituțiilor care le-au creat.

• PNȚCD propune convocarea întregii Opoziții

Liderii ai PNȚCD au anunțat, în numele CDR, inițiativa convocării întregii Opoziții pentru discutarea coordonării în plan parlamentar și pentru a clarifica relațiile cu fostele partide ale CDR. Pe de altă parte, PNȚCD consideră că ordonanța de urgență nr. 1/1995 ar trebui suspendată pe o perioadă de 6 sau 9 luni, pentru a se observa tendința generală a prețurilor.

• Partidul Socialist intră în legalitate

Contestat pînă acum de Confederația Generală a Muncii, Partidul Socialist (lider – Tudor Mohora) a primit avizul Curții Supreme de Justiție de a-și depune dosarul de înscriere la tribunal, urmînd să intre astfel în legalitate. Partidul Socialist și-a publicat recent programul politic și a anunțat semnul său electoral: o stea în cinci colțuri, cu coadă.

Rubrică realizată de
MARIAN CHIRIAC

Radio Tinerimea Stereo
68,7 FM
Un dușman al singurătății

Drumul către casă – emisiune cuprinzînd informații din viața Capitalei – coordonator Maria Manoliu (de luni pînă vineri, ora 15.00)

Rockada mare – realizator Florian Pittiș (marți, ora 22.00)

Cîntăreața cheală – lumea teatrului; noutăți, interviuri, analize – realizator Alin Gălațescu (miercuri, ora 17.15)

Turnul de veghe – Dezbateri cu lumea presei asupra principalelor probleme ale momentului – realizator, directorul postului Radio Tinerima, Cornel Ciomăzga (vineri, ora 18.00)

Căutările model – lumea model; perioade, stiluri, manechine – realizator Alin Gălațescu (vineri, ora 21.15)

Fără anestezie – invitatul săptămîinii în dialog cu directorul postului Radio Tinerima, Cornel Ciomăzga (sîmbătă, ora 18.00)

În sistemul economic actual nu poate exista protecție socială!

In mod firesc, populația este sensibilă la aspectul cel mai concret și dureros al noilor creșteri de prețuri: scăderea puterii ei de cumpărare, intrucit doar în proporție cam de jumătate aceasta este compensată prin procentul de indexare a salariilor și pensiilor stabilit de guvern. Căci, în fața inflației deja acumulate de 5-6% de la începutul anului și a șocului, estimat la 17% pe ansamblul economiei, al noului val de scumpiri ale combustibililor, salariile vor fi indexate cu numai 8%, iar pensiile cu 10%.

Un aspect care aparent afectează mai puțin direct, dar care n-ar trebui să preocupe mai puțin, îl constituie faptul, probat clar încă o dată, că executivul și, prin incidență, partidul de guvernământ nu dispun de o „politică socială”, adică de o strategie și de un program exact în domeniul de care fac atita caz și în care, de altminteri, își autoidentifică eticheta de prezentare în fața electoratului. Să reamintim că partidul de guvernământ se autodefineste al „democrației sociale” și își propune oficial obiectivul „economiei

sociale de piață”. Ceea ce ajunge a fi un fel de kitach economic, în măsura în care nici cu economia de piață PDSR și guvernul său nu prea se omoară, ba chiar deloc, și nici politica socială nu au, lăsând întreaga protecție socială cu care se laudă în seama mecanismului indexării, care nu-i apără în fond pe cei cu adevărat defavorizați și mai și stimulează în cerc vicios inflația.

Componenta socială pe care PDSR și guvernul vor s-o prezinte ca diriguitoare în politica lor este de fapt o prelungire puțin schimbată a concepției din economia de comandă. Sistemul se bazează pe blocarea reformelor de piață în economia reală, în întreprinderi, în numele suportabilității sociale. Ideea centrală este păstrarea închisă a supapei șomajului, pentru menținerea acestuia la cote cât mai scăzute. Consecința de neocolt este însă inflația. Aceasta este de fapt acceptată pe fond, ca alternativă de preferat la șomajul ce ar rezulta din aşezarea strictă a întreprinderilor pe criteriile profitabilității.

Protecția socială devine însă în aceste condiții practic imposibilă. Căci împotriva șomajului există protecție socială, dar împotriva inflației - nu. Orice mecanism care încearcă să compenseze efectele inflației alimentează în cerc vicios tocmai inflația.

Sistemul indexării este un mecanism prin sine inflaționist. Funcționarea acestuia cere ca, pentru a se evita reambalarea inflației prin folosirea lui, compensarea acordată să reprezinte ceva în jurul a 50% din creșterea prognozată a prețurilor. O compensare într-o proporție superioară și cu atât mai mult o compensare integrală înseamnă că orice creștere suplimentară de salarii, intervenită pe parcurs peste cea strict prevăzută, dă un nou impuls, multiplicator, în cerc vicios, inflației. De fapt, pentru a nu reambala grav inflația, indexarea trebuie astfel aplicată încât să ducă deliberat la scăderea salariului real, adică exact ceea ce se întâmplă acum în România.

În plus, indexarea - oricâte grade de diferențiere ar prevedea - este un sistem liniar. Nu-i protejează îndeosebi pe cei mai în nevoie.

De fapt, în România există cel puțin două motive pentru care nu pot fi protejați adecvat cei defavorizați, adică nu poate fi promovată o autentică protecție socială. Motivele derivă din existența aceluiași sistem cu supapă închisă pentru șomaj și cu supapă deschisă numai pentru prețuri.

În primul rând, în acest sistem profită doar întreprinderile ce, prin pozițiile monopoliste pe piață, pot impune prețurile pe care le vor și pe baza căro-

ra salarii lor - de altfel avînd capacitatea de presiune asupra economiei naționale - pot obține câștiguri mult peste posibilitățile economice. Desigur, pe seama altor salarii, inclusiv pe seama fondurilor care ar putea fi îndreptate către cei defavorizați.

În al doilea rînd, în sistemul respectiv, societatea - și nimeni altcineva, intrucit altcineva nu există - întreține sectoare falimentare. În măsura în care, precum în România, societatea cheltuiește cam echivalentul a 15% din produsul intern brut (PIB) pentru a întreține industrii falimentare, performanța economică este blocată, șansa unor resurse sporite de redistribuit este mediocră și, la nivel imediat, nu există de unde să se dea, măcar la limita traiului decent, celor cu adevărat defavorizați, adică celor afectați de șomaj, celor cu venituri fixe și mici, celor handicapați, celor săraci. Puținul existent ajunge de fapt la menținerea categorii de favorizați și nu la cei defavorizați. Și nu există surse de finanțare pentru un program serios de reconversie a forței de muncă, reconversie ce apare indispensabilă în condițiile restructurărilor industriale reclamate de reforma economică.

BANCA ROMANA PENTRU DEZVOLTARE S.A.
liderul modernizării și re tehnologizării
capacităților de producție

BANCA ROMANA PENTRU DEZVOLTARE S.A.
derulează linii de credite externe, în lei și în valută,
obținute de la prestigioase instituții financiare
internationale ca:

- BANCA INTERNAȚIONALĂ PENTRU
RECONSTRUCȚIE ȘI DEZVOLTARE
- BANCA EUROPEANĂ PENTRU RECONSTRUCȚIE
ȘI DEZVOLTARE

- BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII
Se acordă credite agenților economici cu capital
privat sau cu capital majoritar de stat, în curs de
privatizare, pentru înlesnirea accesului la tehnologiile
de vârf, în vederea obținerii producției pentru export.

Creditele se acordă cu dobânzi avantajoase,
perioadă de grație și alte facilități.

Agenții economici interesați, care sunt în posesia
unor studii de fezabilitate fundamentate, se pot adresa
pentru detalii, contactând specialiștii noștri de la
sucursalele județene precum și de la Centrala BRD. -
Direcția Generală de Creditare (d-ra Roxana Pană și dl.
Aurel Tabără tel.6133200, 6144640 interior 334, 215)

BANCA ROMANA PENTRU DEZVOLTARE S.A.
Sediul Central: București, Str. Doamnei nr.4, sector 3

ABONAMENTE TRIMESTRIALE CU REDUCERE

reducere 14%
cu ridicare
de la redacție
numai 4.500 lei!

reducere 11%
cu expediere
prin poștă
numai 5.000 lei!

SPECIAL pentru pensionari,
cadre didactice, elevi, studenți, foști
deținuți politici și veterani de război:

reducere 33%
cu ridicare
de la redacție
numai 3.500 lei!

reducere 29%
cu expediere
prin poștă
numai 4.000 lei!

Cei interesați sînt rugați să expedieze
prin mandat postal suma
corespunzătoare, pe adresa:
Revista "22", cont 45103532 BCR
Eliada sector 1, Str. Londra nr. 10,
București.

Adeverințele (talon de pensie,
adeverințe școlare etc.), valabile
un an, se expediază pe adresa:

Revista "22" Calea Victoriei 120, sector 1,
București, cu specificarea
pentru Serviciul de Difuzare.

Abonamentele se pot achita și la sediul
redacției.

Abonamentele cu reducere sînt sponsorizate de Asociația EST-LIBERTES

CITIZII DIN STRĂINĂTATE se pot abona la revista "22" depunînd costul abonamentului în conturile noastre deschise la Banca Comercială Ion Tiriac S.A. București, Str. Doamnei nr. 12 (pentru dolari în contul 4020253230, pentru mărci în contul 4020253231, pentru franci francezi în contul 4020253235, pentru lire italiene în contul 4020253234) sau (pentru orice fel de valută) trimițînd un oac (money order) pe adresa: Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România.

	1 an	6 luni	3 luni	sau echiva- lentul în orice monedă converti- bilă.
- zona europeană:	80 \$	40 \$	20 \$	
	140 DM	70 DM	35 DM	
	500 FF	250 FF	125 FF	
	140.000 LIT	70.000 LIT	35.000 LIT	
	56 £	28 £	14 £	
- SUA, Japonia, Australia:	100 \$	50 \$	25 \$	

Revista "22"
anunță exclu-
sivitatea difu-
zării sale în
străinătate. Difuzorii de
presă neauto-
rizati de re-
dacție (inclu-
siv RODIPET)
vor trebui să
răspundă
conform
prevederilor
legale.

Birourile Permanente ale celor două Camere au decis constituirea unui grup de lucru care să stabilească definiția termenului de personal de specialitate în vederea alegerilor ce se vor desfășura în Radio și Televiziune pentru desemnarea noilor candidați pentru Consiliile de Administrație ale celor două instituții. Grupul este alcătuit din președinții celor două comisii pentru cultură, Gabriel Tepelea (PNTCD) și Adrian Păunescu (PSM), senatorii Radu Vasile (PNTCD) și Valer Suiian (PUNR) și deputații Ovidiu Petrescu (PDSR) și Vasile Lupu (PNTCD).

Parlamentul decide cine va vota candidații TVR

La recomandarea senatorului Adrian Păunescu, Birourile Permanente ale celor două Camere au decis joi 13 aprilie că la alegerile viitoare nu vor putea participa muncitorii, portarii, șoferii, bibliotecarii, economiștii, dactilografele, contabilii, mașinisti și machorii, pe motiv că nu fac parte din personalul de specialitate al instituțiilor.

Deci, de data aceasta, cei care vor decide asupra candidaților sînt reporterii, redactorii, regizorii, tehnicienii, cameramanii, monteurii și crainicii. Parlamentarii nu s-au pronunțat însă și în privința celor care pot fi aleși, deși Marțian Țan și Ioan Gavra au susținut în mod insistent să se ceară salarii din TVR și Radio să se desemneze candidații din rândurile lor și nu din afara celor două instituții, cum s-a întâmplat în vara anului trecut.

Cum legea nu specifică dacă salariații instituțiilor în cauză sînt obligați să-și desemneze reprezentanții în Consiliile de Administrație din rîndul personalului de specialitate, chiar și parlamentarii majorității au preferat să nu se pronunțe în această privință. Ei au recomandat salariaților celor două instituții să respecte legea.

RALUCA STROE-BRUMARIU

TVR: transparența obedienței

Diffuzarea de către TVR a recente conferințe de presă a președintelui Iliescu (marți 11 aprilie a.c.), două zile consecutiv, *in extenso*, la ore de maximă audiență și la mai puțin de o săptămînă de la ieșirea lui Dumitru Iuga din greva foamei, este încă o sfidare a Puterii la adresa opiniei publice. O conferința de presă ce a părut să nu aibă alt scop decît criticarea politicianilor Opoziției pe motiv că ar fi început prematur campania electorală s-a dovedit un bun prilej de propagandă electorală tocmai pentru Ion Iliescu.

După ce, prin ilegalitățile produse în comisiile de specialitate și prin votul parlamentarilor săi, Puterea a anulat rezultatul alegerilor libere din TVR, arătînd că nu va renunța la controlul discreționar asupra Televiziunii, ea demonstrează acum că, stăpînă pe situație, nu mai e dispusă nici măcar să-i creeze acestei instituții o aparență democratică. „Este încă o dovadă a spiritului obedient pe care Departamentul Emisiunilor Informativ îl arată față de Putere și față de președintele Iliescu”, ne-a declarat Mihai Cabel, vicepreședintele Sindicatului Liber din Televiziune. (OANA ARMEANU)

DUMITRU IUGA, PRESEDINTELE SLRTV:

„Dorința evidentă a d-lui Iliescu este ca din Televiziune să fie alese două cozi de topor“

Care vor fi termenii depunerii dosarelor și cel al audierii candidaților pentru noile Consilii de Administrație ale RTVR?

Există niște termene precizate de către Parlament, însă în momentul de față nu dispunem de nici un document oficial care să ne permită să putem stabili cu certitudine data viitoarelor alegeri. S-au vehiculat niște date, dar nici SLRTV, în calitate sa de reprezentant al salariaților, nu dispune de o dată oficială în acest sens și nici administrația RTV nu cred să dețină informații mai precise. Zilele trecute, Birourile Permanente ale celor două Camere ne-au trimis o notă privind conținutul noțiunii de „specialist”, dar în ea nu se făceau nici un fel de referiri legate de data noului scrutin. În ceea ce ne privește, avem nevoie de o precizare oficială și atunci vom putea discuta despre niște termene precise, care, evident, vor trebui respectate. Pînă atunci, plătăm într-o zonă de confuzie în ceea ce privește finalizarea acestei proceduri.

Sintetiți de acord cu accepțiunea actuală a termenului „personal de specialitate“?

Este o soluție de compromis – pe care am acceptat-o, chiar dacă problema putea fi rezolvată încă de anul trecut. Consecvent spiritului legii, SLRTV a precizat, chiar înainte de organizarea alegerilor, în urmă cu 8 luni, faptul că nu toți salariații Radioteleviziunii îndeplinesc criteriile necesare pentru a avea drept de vot. Noi socoteam că procentul celor care ar fi fost eliminați în urma procesului electoral ar fi fost insignifiant față de imensa masă a salariaților cu drept de vot.

Soluția pe care am propus-o în acel moment lăsa libertate noului Consiliu de Administrație să stabilească criteriile pe baza cărora va fi definit personalul de specialitate, însă se pare că e nevoie ca problema să fie transpărită de la început – și asta după ce am trecut printr-un adevărat război timp de 8 luni de zile.

Sigur că avem rezervele noastre față de unele categorii de personal care au fost eliminate, dar acest lucru e firesc în urma unor negocieri, cînd au loc anumite compromisuri. Important este ca situația să fie cit mai repede deblocată, și noile Consilii de Administrație să-și intre cît mai repede în funcțiune.

ERATĂ

Intrucît „Ediția specială -22-“ din 29 martie a.c. (interiorul numărului 13/29 martie-4 aprilie) a fost încheiată la o oră înaintată, între compartimente s-a produs o desincronizare care a generat câteva erori pentru care adresăm scuzele noastre cititorilor revistei.

În loc de cele apărute, se va citi: ● pag. 1, coloana II: 22 plus, nr. 13; ● pag. 2, coloana I, r. 37: Lucian Pintilie – 786; ● pag. 2, coloana I, r. 38: Gabriel Liiceanu – 721; ● pag. 2, coloana I, r. 39: N.C. Munteanu – 761.

Care sînt candidații pe care îi va propune SLRTV pentru noul Consiliu de Administrație și cum apreciați ce se va putea trece peste condiția formulată de anumiți parlamentari, potrivit căreia propunerile trebuie să cuprindă exclusiv angajați ai TVR?

Candidații noștri de nădejde rămîn, evident, cele două personalități, Gabriel Liiceanu și N.C. Munteanu – atît de cunoscute marului public, în calitate lor de oameni de cultură, dar și în cea de candidați consacrați ai personalului nostru de specialitate. Există un curent net favorabil acestor două candidaturi. În plan secund, vorbind despre rezerve, ne reconsiderăm poziția față de cele două candidaturi care au fost pe listele noastre inițiale și, probabil, că vor apărea nume noi în această dispută electorală. Este însă prematur să le divulgăm numele. În ceea ce privește propunerea făcută de către reprezentanții ai Parlamentului, potrivit căreia candidaturile făcute trebuie să fie exclusiv ale unor angajați ai Televiziunii, ea nu are nici un temel legal. Nu există nici un cuvînt în cuprinsul actului nor-

mativ care să poată impune așa ceva. Sînt însă la curent cu declarațiile agresive și insinuante ale d-lui ambasador Traian Chebeleu, purtătorul de cuvînt al președintelui Iliescu, care ne-a acuzat că am încălecat în permanență legea, propunînd candidați din afara instituției noastre. Se pare că dl. Chebeleu, precum și dl. Iliescu nu au citit cu atenție legea. Dorința evidentă a d-lui Iliescu este ca din Televiziune să fie alese două cozi de topor care să-l alujească cu credință în continuare, așa cum au făcut-o timp de 5 ani. Regret foarte mult, dar nu putem să-i satisfacem această doleanță.

A consemnat
CLAUDIU LIVIU BALAS

NOTA REDACȚIEI

La data de 17 aprilie a.c., Sindicatul Liber din Radio și Televiziune a făcut publică o declarație în care a condamnat atitudinea Consiliului de Administrație al TVR în ceea ce privește tergiversarea numirii noilor membri, considerînd conflictul redeschis și anunșind declanșarea unor noi acțiuni de protest.

SINDICATUL LIBER DIN RADIO ȘI TELEVIZIUNE NOTĂ

Către

Consiliul de Administrație al Societății Române de Televiziune
Domnului Director General DUMITRU POPA

Am luat cunoștință din presă de poziția dvs. față de problema organizării alegerilor prevăzute de art. 20, alin. 2, lit. d din Legea 41/1994 și a „dreptului de reprezentare și participare” a salariaților SRTV la acest proces electoral.

Considerînd că orice discuție pe această temă se va reduce la o polemică sterilă și interminabilă, Sindicatul Liber din RTVR va propune o soluție concretă pentru depășirea impasului, pornind de la următoarele principii:

1. Reprezentativitatea salariaților SRTV față de orice problemă de natură colectivă nu poate fi hotărîtă decît de către aceștia, în totalitatea lor;

2. Alegerile prevăzute de Legea 41/1994 nu pot fi legale și corecte fără supravegherea îndeplinirii acestor cerințe de către cele două grupuri de interese (administrație-salariați).

Decurgînd logic din aceste principii, vă avansăm cererea de a organiza în cel mai scurt timp posibil un referendum în SRTV asupra încrederii pe care o acordă salariații organizațiilor sindicale la care vă referiți.

În acest scop propunem și susținem următoarele:

1. Pe buletinul de vot vor fi înscrise toate organizațiile socio-profesionale care își exprimă această dorință și numele liderului organizației respective;

2. Pe buletinul de vot va fi înscrisă următoarea întrebare: „Cărei organizații socio-profesionale din cele înscrise pe acest buletin de vot îi acordăm mandat să vă reprezinte și să participe la organizarea și supravegherea alegerilor din SRTV?”;

3. Vor fi adjudecate 7 mandate de reprezentare (există 7 sindicate), în funcție de procentajul obținut în cadrul referendumului;

4. Nu votează personalul prevăzut în Anexa 7, partea a II-a, din CCM;

5. Referendumul este organizat de către COMISIA PARITARĂ, cu participarea tuturor liderilor organizațiilor socio-profesionale din SRTV, unitatea centrală – BUCUREȘTI.

În cazul respingerii cererii noastre, în numele salariaților pe care îi reprezentăm, vă notificăm încetarea oricăror forme de cooperare cu dvs. pe marginea acestei probleme și amplificarea imediată a acțiunilor noastre de protest.

Răspunsul la această NOTĂ îl așteptăm în cursul zilei de astăzi, 18 aprilie 1995, pînă la orele 19.

Sindicatul Liber din RTVR
Dumitru Iuga, președinte
18 aprilie 1995

LEGEA CASELOR NAZIONALIZATE - LEGEA JUNGLEI

Actualul proiect de lege privitor la casele naționalizate - în curind lege - restringe la maximum posibilitatea ca foștii proprietari să reintre în posesia locuințelor ce le-au fost confiscate abuziv de către statul comunist. Cu două excepții debile - dreptul foștilor proprietari de a-și redobândi apartamentele pe care le locuiesc (dacă le locuiau și în 1989) se răsfrișe și asupra moștenitorilor, iar cetățenii români stabiliți în străinătate „beneficiază de prevederile actualei legi dacă își stabilesc domiciliul în țară, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a legii” - celelalte amendamente nu fac decât să înăsprescă o lege și așa profund nedreaptă. Valoarea despăgubirii, care se apropia, în prevederile anterioare, de suma de 50 milioane lei (venitul mediu, calculat pe timp de 20 de ani) este astăzi redusă la un maxim ridicol: 10 milioane lei, după aprecierile Guvernului. Același proiect de lege prevede că hotărârile judecătorești prin care se restabilește dreptul de proprietate pot fi atacate prin acțiuni în anulare. Cu aceste premise, Parlamentul se pregătește să voteze cea mai antidemocratică, neconstituțională și în ultimă instanță imorală lege postdecembristă.

Potrivit Constituției României, dreptul de proprietate este garantat, ca și posibilitatea ca toți cetățenii ale căror drepturi de orice natură au fost încălcate să se adreseze organelor de Justiție. Însași Curtea Supremă de Justiție a pronunțat numeroase decizii și a dispus restituirea de case celor ce se încadrau prevederilor articolului II din decretul 92/1950 (care excepta de la naționalizare pe muncitori, funcționari, mici meseriași, intelectuali profesioniști și pensionarii proveniți din muncă). După modificarea Codului de procedură civilă, cind competența a revenit în ultimă instanță Curților de Apel, au fost pronunțate numeroase hotărâri de restituire de către toate instanțele judecătorești. Puterea a intrat în alertă: persoane importante din sfera ei riscău să fie evacuate din imobilele luxoase, unde se cuibăriseră atât de confortabil. Receptiv și direct interesat, procurorul general al României declară recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești de restituire a locuințelor. Curtea Supremă de Justiție - cu o majoritate nesemnificativă de 25 la 20 - își însușește punctul de vedere al Parchetului General, cu motivarea că decretul 524/1955, care completa decretul 92/1950, lăsa în competența Consiliului de Miniștri scoaterea imobilelor de sub efectul naționalizării; omologul acestuia, în prezent, este Guvernul, ca organ central de conducere executivă. În recursurile în anulare se susține că instanțele nu sînt competente să restituie imobilele naționalizate, întrucît ar încălca atribuțiile altei puteri în stat.

**„Nu imi voi părăsi casa confortabilă”
„Sînt chiriaș, dar mai întii sînt om”**

Încep prin a cere părerea citorva chiriași asupra proiectului de lege.

V.I., medic, recunoaște că proprietarii sînt oarecum nerepățați. Soluția? Chiriașii să nu poată fi evacuați din casele pe care le ocupă, ci să plătească chiria proprietarilor - o sumă rezonabilă, se-nțelege. Domnul V.I. nu va accepta nicodată să elibereze casa în care locuiește - un apartament în vilă - pentru că nimeni nu li va mai asigura condiții de confort egale cu cele de acum.

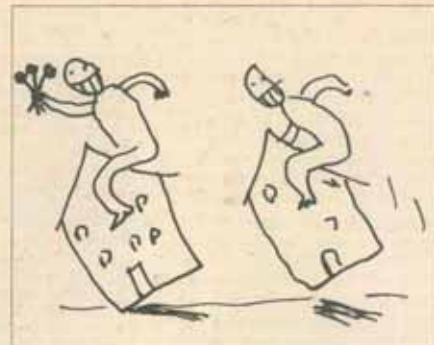
Constantin Săvescu declară: „Sînt chiriaș, dar mai întii sînt om; consider că proiectul de lege, raportat la legile interne cît și internaționale, este inadmisibil. Despăgubirea care se prevede e ridicolă. Faptul de a fi chiriaș nu mă condiționează politic, dar pe cei ce nu înțeleg dedesubturile - anume că legea nu e gîndită decît în folosul citorva potențați - grija arătată lor de partidul majoritar poate să-i cîștige”.

Adrian Oprea, arhitect, oferă și o soluție problemei: ar putea fi stabilit un termen - 3 sau 5 ani - de eliberare a caselor naționalizate. Între timp, să se extindă intravilanul, iar chiriașii să primească par-

cele a căror valoare ar achita-o în rate, cu termen lung și dobînză mică. Se pot organiza antreprize care să lucreze în serie casele - alese dintr-un catalog de proiecte - în termen fix; primăria se va obliga să rezolve partea de infrastructură. Prin această campanie de construcții, Puterea ar avea ocazia să facă dreptate unei categorii de oameni îndelung năpăstuiți, dar totodată ar rezolva penuria de locuințe și ar porni motorul economiei, astăzi înțepenit - astfel s-au redresat, după primul război mondial, Germania, Spania și Italia. S-ar putea obține ușor, în acest scop, credite internaționale.

În România nu există mai mult de 300.000 de chiriași

Punctul de vedere al proprietarilor deposedați este susținut de domnul Constantin Tutunea, președintele Filialei București a Ligii Naționale a Expropriaților: „Noi nu vom înceta lupta, declară domnia sa. «Uniunea Mondială a Românilor Liberi», cu sediul în Paris, ne-a promis sprijinul; ne vom adresa instanțelor internaționale, avem informații că unii avocați de pe lângă Curtea de la Strasbourg oferă asistență gratuită. Chiriașii obișnuiți nu înțeleg, din păcate, că lupta nu se duce pentru ei - și nici măcar pentru motive electorale - ci pentru ca o mîină de potențați să se răsfie în confort. Cifrele pe care partidul majoritar le vehiculează sînt false: trei-patru milioane de chiriași vor rămîne pe drumurile, se afirmă. În realitate, pe toată țara, sînt 241.068 de apartamente intrate prin expropriere în proprietate de stat, din care 153.817 (64%) au fost demolate; rămîn 87.251 de apartamente în care nu pot locui mai mult de 300.000 de chiriași, iată adevărul. Oare pentru ei dospește Puterea acest proiect de lege care este un act de samavolnicie? Unii proprietari mi-au spus că se vor sinucide în casele lor, care sînt supuse celei de-a doua naționalizării”. În continuare, domnul Tutunea afirmă fără să ezite că proiectul de lege a trecut de Senat prin fraudă: a înfruntat numărul minim de voturi - 72 - dar în realitate 6 senatori care figurează că ar fi votat nu se aflau în sală: Ion Solcanu, Florica Doina Ignat și alți patru, plecați în străinătate. Dovezile - pe cale de a fi obținute - vor fi date pressei.

Un proiect de lege care legalizează jaful, călcînd în picioare Constituția, Codul civil și convențiile internaționale

O dată scoase de sub competența Justiției, imobilele interesante pot ajunge în sfîrșit, la prețuri modice, în mîna chiriașilor. Astăzi majoritatea parlamentară se pregătește, cu freneticitate, să voteze proiectul de lege zămislit în acest scop.

Fiind vorba despre o problemă atât de spinosă, ale cărei consecințe pot deveni în viitor extrem de grave, i-am cerut părerea domnului Victor Anagnoste, președintele Uniunii Avocaților din România. Domnia sa începe prin a sublinia că proiectul de lege este intitulat greșit, deoarece e puțin probabil să existe vreun locuință trecută în proprietate de stat care să fie liberă (fără chiriași), iar în rarele cazuri cînd foștii proprietari locuiesc în apartamentele naționalizate, termenul „restituire” este impropriu. Pentru marea majoritate a cazurilor, proiectul nu propune în fapt restituirea locuințelor, ci trecerea lor în proprietatea chiriașilor.

Proiectul de lege încalcă în mod flagrant Drepturile Omului. În acest sens, domnul Victor Anagnoste afirmă: „Articolul 41 din Constituție garantează dreptul de proprietate; articolul 150 prevede că actele normative rămîn în vigoare numai în măsura în care ele nu contravin Constituției, iar articolul 21 prevede că orice persoană se poate adresa Justiției pentru apărarea drepturilor sale. Articolul 481 din Codul civil prescrie că nimeni nu poate fi silit să își cedeze proprietatea, afară numai pentru cauză de utilitate publică și primind o dreaptă despăgubire. România a aderat la mai multe convenții internaționale, care conțin prevederi similare. Acest ansamblu de dispoziții legale face parte integrantă din ordinea de drept, pe care nu numai cetățenii, dar și organele statului sînt obligate să o respecte”.

Conflictul se restringe la cel dintre proprietari și o anumită categorie de chiriași: fosta și actuala propitendadă

Conflictul care s-a creat între foștii proprietari și actualii chiriași este manipulat cu iscusință, creîndu-se impresia că în dispută sînt antrenate mase largi de oameni. Asupra acestui aspect, punctul de vedere al domnului Victor Anagnoste este tranșant: „În realitate, conflictul social se restringe la raporturile dintre proprietarii deposedați de regimul comunist și o anumită categorie de chiriași, beneficiari ai regimului. Un asemenea conflict nu poate fi rezolvat legal prin trecerea proprietății asupra chiriașilor. În toată lumea chiriașii sînt proteguiti, există și la noi legea 17/1994 care prevede prelungirea locațiunii pe termen de 5 ani, la expirarea căreia s-ar fi putut găsi și alte soluții”.

Mobilul promovării unui asemenea proiect de lege este evident: interese politice și interese personale. Domnul Victor Anagnoste ține să precizeze că este vorba despre locuințe foarte bune, care au fost ocupate de potențați ai regimului comunist, iar după 1989 și de unii reprezentanți ai Puterii actuale. Calitatea locuințelor a fost păstrată și chiar îmbunătățită, fondurile de stat destinate întreinerii caselor fiind absorbite cu precădere de aceste locuințe, din ordinul celor interesați. Influența politică a respectivilor chiriași privilegiați, încă foarte mare, e folosită în scopul obținerii dreptului de proprietate asupra locuințelor, în schimbul unor sume minore și în condiții de plată facilitate de stat. „Sînt înspăimîntat, declară președintele Uniunii Avocaților, de gîndul că Parlamentul - care a făcut mari eforturi pentru a da o legislație corespunzătoare acestei perioade de tranziție - ar putea încălca principiile juridice elementare, pentru a crea drepturi nejustificate în favoarea unor persoane, cu prețul definitivării nedreptăților făcute prin abuzuri certe, luîndu-se totodată acesor victime ale abuzurilor dreptul de a se adresa Justiției - ceea ce mi se pare cel mai grav. Puterea legislativă încalcă atribuțiile puterii judecătorești”.

Domnul Victor Anagnoste face o deparțare a categoriilor de foști proprietari: cei mai nedreptățiți sînt cei a căror locuință nu putea fi naționalizată, conform articolului II din decretul 92/1950. Dar chiar și între aceștia mai dezavantajați au fost cei scoși cu forța din locuințe și nevoiți să trăiască în condiții locative mizere. Or, proiectul de lege prevede că li se vor restitui locuințele în natură doar foștilor proprietari care le locuiesc; ceilalți vor primi doar o despăgubire. O asemenea discriminare nu poate fi explicabilă decît prin lipsa de interes a chiriașilor privilegiați pentru imobilele pe care nu le ocupă.

Încerc o ultimă întrebare: dacă, așa cum se prevede, proiectul de lege va fi votat de Parlament? Președintele Uniunii Avocaților șchițează un șmibert: „De feul meu sînt un optimist - spune el. Dacă nu așa crede în dreptate, nu așa lupta pentru ea. Pînă ce legea nu va fi promulgată, păstrez speranța că există forțe care nu vor permite acte legislative abuzive”.

Discuția cu domnul Victor Anagnoste a avut loc înaintea zilei de marți 11 aprilie, cînd, prin amendamentele adoptate, viitoarea lege se pregătește să lovească cu puteri sporite în foștii proprietari.

Este de presupus că Legea caselor naționalizate va fi completată în curînd de o alta, prin care și locuințele construite din fondurile de stat, special pentru propitendadă, vor putea fi cumpărate de actualii chiriași la prețuri modice. Sub aparență că se realizează o privatizare în sectorul locuințelor de stat, favorizații vor deveni proprietari - atît în dauna realilor proprietari, cît și în dauna statului.

Anchetă realizată de DIANA TURCONI

Legea caselor naționalizate: pentru chiriași – mămă, pentru proprietari – ciumă

PARLAMENT

„Rusia nu se îndreaptă spre democrație“

Camera Deputaților a dezbătut întreaga săptămână trecută Legea caselor naționalizate. Prevederile acesteia, departe de a-i conferi un caracter reparatoriu, sînt din ce în ce mai restrictive pentru foștii proprietari. Chiriași, în schimb, se bucură de privilegiul nemeritat. Ei vor fi împroprietăriți în condiții extrem de avantajoase cu locuințele abuziv confiscate de regimul comunist, în perioada 6 martie 1947-22 decembrie 1989.

Românii din diaspora care mai au cetățenie română vor putea beneficia de prevederile legii dacă în termen de 6 luni de la intrarea ei în vigoare își stabilesc domiciliul în țară. Textul propus de George Stancov – PD (FSN) – și Răsvan Dobrescu – PNTCD – a reușit să îndulcească varianta Comisiei juridice, care prevedea doar acordarea unor despăgubiri cetățenilor români care ar fi urmat să-și stabilească domiciliul în țară.

În schimb, foștii proprietari care au pierdut cetățenia română sau au renunțat la ea nu vor redobîndi nici un apartament și nici nu vor fi despăgubiți. Majoritarii au respins propunerea lui George Stancov ca foștii proprietari care au părăsit țara și și-au pierdut locuințele să li se restituie măcar un apartament dacă doresc să revină în România.

Articolul 5 al legii, care stabilește condițiile de restituire a imobilelor, a dat naștere unor noi dispute între Opoziție și PDSR.

Deputatul țărănist Răsvan Dobrescu a propus reformularea articolului, în sensul restituirii integrale a locuințelor naționalizate către foștii proprietari, aceștia fiind însă obligați să prelungească pe 5 ani contractele de închiriere cu chiriași. Propunerea a fost respinsă. S-a acceptat în schimb amendamentul deputatului PDSR Eugen Nicolicea, care a propus ca foștii proprietari sau moștenitorii acestora să le fie restituit un apartament numai dacă îl locuiau la 22 decembrie 1989 în calitate de chiriași. Amendamentul exclude de la restituire toți proprietarii care s-au mutat în calitate de chiriași în propriile lor imobile după 22 decembrie 1989.

Articolul 5 mai prevede că fostul proprietar sau moștenitorii acestuia, dacă locuiesc în același apartament sau alți chiriași, devin proprietarii întregului apartament și sînt obligați să prelungească pe 5 ani contractul de închiriere cu chiriași. Vor fi exceptați de la prelungirea contractului chiriași care au subînchiriat locuința fără acordul proprietarului sau dacă refuză o locuință corespunzătoare oferită de fostul proprietar.

Dezbateri aprinse a stîrnit și articolul care stabilește dreptul chiriașilor de a cumpăra casele naționalizate (prin decretul 92/1950 și 254/1955) ce nu vor fi restituite foștii proprietari. Timp de mai multe ore, deputații Opoziției au încercat zadarnic să blocheze această prevedere. Ei au propus o serie de amendamente, respinse toate de majoritarii. Astfel, dl. Răsvan Dobrescu a solicitat ca imobilele care nu se restituie să rămîn în proprietatea statului, iar dl. Șerban Rădulescu-Zoner a propus ca imobilele în cauză să facă obiectul unei legi speciale. Reprezentanții Opoziției au mai cerut ca parlamentarii – foști sau actuali – să nu beneficieze de dreptul de a cumpăra casele în care locuiesc în calitate de chiriași, deoarece participă la votarea legii. Parlamentarii majorității au votat și au respins prin vot propunerea.

În forma adoptată de deputații majorității, articolul nu prevede nici măcar un termen limită pînă la care

chiriașii pot opta pentru cumpărarea apartamentului. Chiriași care locuiesc în imobilele naționalizate ce nu se vor restitui le vor putea cumpăra cu plata în rate, achitînd un avans de 30% la încheierea contractului, plata urmînd să se eșalonizeze pe o perioadă de 15 ani, cu o dobîndă ce reprezintă jumătate din dobînda de referință a BNR, cea mai scăzută pe piața bancară.

Tinerii căsătoriți, pînă la vîrsta de 30 de ani, precum și persoanele trecute de 60 de ani pot plăti un avans de 10%, iar plata în rate lunare se va eșaloniza pe o perioadă de 20 de ani.

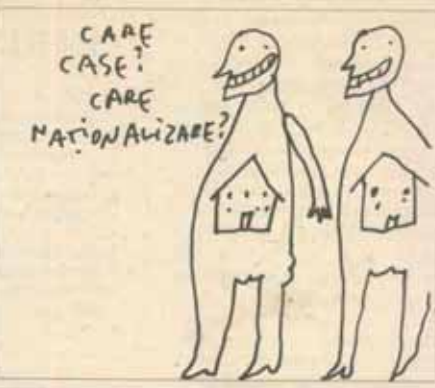
Deputatul democrat George Stancov a reușit să-i convingă pe majoritari să voteze un amendament care interzice chiriașilor – deveniți proprietari – să închirieze, să subînchirieze sau să vîndă timp de 10 ani apartamentul cumpărat.

Joi, în Camera Deputaților, bătălia s-a dat pentru reglementarea situației vîlelor naționalizate. Deputatul țărănist George Stănescu a propus un amendament prin care să se interzică celor care în regimul comunist au deținut funcții în nomenclatura de partid și de stat, pînă la nivel local, precum și membrilor Securității și Miliciei dreptul de a cumpăra casele naționalizate în care locuiesc. George Stănescu a cerut ca vîlele naționalizate să fie exceptate de la vînzare, rămînînd în proprietatea statului. Discuția ambelor amendamente a fost aminată pentru săptămîna aceasta.

Varianta Senatului prevede exceptarea de la vînzare a apartamentelor care, prin construcție sau modificări ulterioare, depășesc pe peste 20% suprafețele maxime stabilite în actele normative existente sau cele care prezintă la data închirierii finisaje deosebite. Majoritarii din Comisia juridică au considerat textul Senatului prea restrictiv și au propus nu exceptarea de la vînzare a vîlelor, ci majorarea prețului de cumpărare.

Amendamentul d-lui Ion Diaconescu (PNTCD) ca măcar imobilele ce au aparținut condamnaților politici și deportaților să nu fie vîndute chiriașilor a fost primit cu proteste infundate de PDSR, iar Valer Dorneanu, ministrul pentru Relația cu Parlamentul, a replicat că atît timp cît Justiția nu stabilește cine a fost condamnat politic și cine condamnat de drept comun, amendamentul nu poate fi acceptat.

RALUCA STROE-BRUMARIU

„Educația are un rol important în mișcarea sindicală“

Domnul JEAN LAPOINTE și-a început activitatea în domeniul sindical într-o întreprindere metalurgică din Quebec, Canada. A devenit președinte al Sindicatelor din Comert în regiunea Quebec, și acum este reprezentantul pentru Europa Centrală și de Est al Confederației Internaționale a Sindicatelor Libere. Această organizație cuprinde între 125-150 milioane de membri și are 164 de filiale în întreaga lume. Din România, CNSLR-Frăția este membru al acestei confederații.

Care este misiunea dvs. în România?

Reprezint Confederația Internațională a Sindicatelor Libere din Comert (ICFTU) și mă aflu aici pentru o perioadă de cel puțin 2 ani. Scopul activității mele este de a culege informații despre mișcarea sindicală din România, dar și despre cultură, istorie și alte domenii. România va fi cunoscută mai bine în Occident, iar acesta va fi exact cum s-a ajutat și în ce domenii. Încerc să învăț limba română și să cunosc cît mai multe persoane. Eu lucrez în domeniul educației și sînt de părere că sindicatele libere nu se pot dezvolta și

nu pot fi puternice dacă oamenii nu sînt educați, dacă nu există o permanentă comunicare cu ei și nu au acces la informații.

Care este părerea dvs. despre actuala situație din România?

Ca și în alte țări foste comuniste, sărăcia este mare. Dar Polonia și Ungaria au aplicat o terapie de șoc care a dus la dezvoltarea economiei și îmbunătățirea nivelului de trai. Dacă strategia aplicată de Guvern este greșită, atunci această strategie trebuie schimbată. Am văzut în magazinele bucureștene multe produse străine. Pentru a reduce șomajul ar trebui să fie reduse importurile, pentru a crea astfel noi locuri de muncă. Chiar în piață am văzut legume aduse din străinătate. De ce sînt importante dacă se pot produce și aici?

Dragi prieteni,

Ne simțim obligați să vă scriem din credință că teribilele crime comise de către autoritățile și de către forțele armate ruse în Cecenia nu sînt accidentale și că sîntem responsabili pentru ele. Aceste crime – conform mărturiei ziaristilor, a apărătorilor drepturilor omului și a mamelor soldaților care luptă acolo – includ nu numai bombardarea orașelor și a satelor locuite de populație civilă, ci și luarea de ostatici, jafuri, organizarea de lagăre de triere, în care oameni încercați doar pe baza rasei lor sînt bătuți în mod crunt, sînt torturați, mutilați și omorîți.

Toate aceste acțiuni trebuie caracterizate drept Genocid și Crimă împotriva Umanității. Și ele nu pot fi considerate doar ca o problemă internă a Rusiei.

Criza cecenă nu este accidentală. Ea relevă esența criminală a regimului politic care este în curs de formare în Rusia. Cel mai periculos aspect al situației prezente este absența unei evaluări clare a acestui fapt.

În schimb, în opinia publică, în special în Vest, există încă mitul că Rusia se îndreaptă spre democrație și spre reforme și că, dacă Elțin nu va fi sprijinit, fasciști de tipul Jirinovski vor prelua puterea. Considerăm această opinie profund eronată. În timp ce regimul sprijină democrația și drepturile omului în cuvinte, el persecută într-un mod cinic și brutal. Există multe argumente pentru această afirmație ca, de exemplu, agresiunea fizică și asasinarea de ziaristi onesti și apărători ai drepturilor omului, care obțin și publică informații primejdioase pentru regim, metodele criminale și corupte de privatizare și multe altele. Există în prezent o încercare de anihilare a unei întregi națiuni.

Actionînd prin metode fasciste, regimul se folosește de Jirinovski și de amenințarea fascismului pentru a manipula opinia publică.

Rusia nu se îndreaptă pe calea democrației și a drepturilor omului. Un nou regim, de o cruzime și o falsitate neobișnuite, este pe cale de a lua naștere.

Dacă în Rusia va învinge regimul criminal sau democrația cu față umană, acest lucru va depinde, în primul rînd, de poporul rus, de capacitatea noastră de a înțelege pericolul și de a ne asuma responsabilitatea, de curajul nostru și forța noastră de a ne împotrivi răului.

Totuși, înțelegerea de către popoarele Vestului a adevăratei stări de lucruri din Rusia și sprijinirea de către ele a democrației, nu a lui Elțin, sînt de o importanță crucială.

Vă cerem sprijinul în difuzarea acestei scrisori.

A. BELAVIN (Moscova)

V. DRINFELD (Harkov)

B. FEIGIN (Moscova)

MIGUEL ANGEL MARTINEZ

Europa pe care o relansăm

Am considerat util să oferim cititorilor noștri fragmente din discursul rostit de președintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei cu ocazia decernării titlului de „Doctor Honoris Causa” al Universității din Cluj la 14 aprilie 1995. Discursul integral ne-a fost pus cu generozitate la dispoziție de către Centrul de Informare și Documentare al Consiliului Europei din București. Miguel Ángel Martínez a oferit o imagine sintetică a stadiului în care se află proiectul european la această oră amfizionilor săi „și, prin el, României, piesă indispensabilă în construcția Europei”. În acest preambul al discursului, din care am citat, președintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei și-a mărturisit emoția provocată de momentul fericit pe care l-a trăit în mijlocul unui popor și al unei țări pe care o cunoaște de aproximativ 30 de ani și de care se simte din ce în ce mai aproape.

Unitatea europeană: antecedente și reactivări

La sfârșitul anilor '40, procesul de articulare continentală în care ne aflăm azi reprezenta efortul conjugat a două școli de gândire europeană. Pe de-o parte cei care predicau utopia (cel puțin la acea oră) a unei structuri federale pentru continentul nostru. Pe de alta, pionierii de geniu aflați în căutarea unei formule în stare să împiedice o nouă conflagrație în Europa. Alianțele dintre state se dovediseră fragile. Trebuia deci trecut dincolo de ele și încercată îmbucarea infrastructurală a instituțiilor. Când s-a căzut de acord asupra valorilor ce trebuiau să inspire proiectul, a luat naștere Consiliul Europei. Ulterior a fost creată o rețea economică, industrială și comercială de simbioză între învingătorii și învinșii din război (Piața Comună și Comunitatea Economică Europeană). Multe țări n-au manifestat de la început voința politică de a se angaja într-un proiect ale cărui avantaje nu le vedeau încă; altora le-a fost refuzată această posibilitate din pricina „războiului rece” și a totalitarismului.

De 3-4 ani, însă, proiectul construcției europene cunoaște o relansare fără precedent. Anii '90 sînt cei care au marcat lărgirea și aprofundarea lui, iar factorii favorizanți sînt evenimentele din 1989. „Perestroika” rămîne cuvîntul magic pentru a înțelege restul. Prăbușirea comunismului are două consecințe esențiale: 1. Proiectul european și-a regăsit dimensiunea reală, din vechile noastre cărți de geografie și istorie. Am ieșit din lungul tunel al „războiului rece” cînd dădeam numele de Europa doar unei bucăți din ea. Dacă noi, europenii, vrem să influențăm noua ordine mondială, trebuie să ne apărăm cu eficacitate punctele de vedere și interesele. Sau Europa ajunge să vorbească într-un singur glas pe scena mondială, sau glasurile noastre separate nu se vor mai putea face auzite. Și atunci vor vorbi și vor decide alții în locul nostru. 2. A devenit evident că integrarea continentală și estomparea progresivă a actualelor frontiere naționale este cel mai bun (și poate singurul) remediu pentru conflictele teritoriale între statele vecine, pentru opresiunea și manipularea minorităților, pentru marile clișaje între nivelurile de viață.

Trăsăturile principale ale proiectului european

1. Proiectul european reprezintă o întreprindere politică globală ce presupune crearea unei noi structuri instituționale, care să-și asume multe dintre competențele actuale ale statelor membre, respectîndu-le însă particularitățile. Vom asista la o suveranitate împărțită și la o cetățenie europeană comună. Ne vom îndrepta spre articularea unui mecanism de relații la scara continentală, de natură confederală sau, după caz, federală. Funcționarea mecanismului va cere aplicarea principiului subsidiarității (orice decizie să fie luată la cel mai jos nivel posibil, la cel mai apropiat de cetățean, nu la centrul sistemului; mai întîi la comună, la regiune, la stat – și doar cînd se va dovedi necesar la nivelul instituțiilor europene).

2. Construcția europeană se articulează în jurul a două coordonate: pe de o parte dimensiunea teritorială, pe care ne-o indică harta, pe de altă parte dimensiunea valorilor, principiilor și normelor (libertatea, democrația, pluralismul, primatul dreptului, respectul drepturilor omului, prin ele înțelegîndu-se și cele ale minorităților naționale – toleranța, justiția socială).

3. Europa nu este un club închis, rezervat citorva privilegiați, ci o construcție deschisă tuturor statelor care se află pe teritoriul anunțat și se angajează să trăiască în conformitate cu normele decise printr-un acord comun.

4. Instituțiile care alcătuiesc scheletul arhitecturii noastre continentale sînt concepute ca niște instrumente complementare: Comunitatea Europeană (de la 1 ianuarie 1995, Uniunea Europeană), Uniunea Europei Occidentale, Consiliul Europei și CSCE/OSCE.

5. Solidaritatea rămîne trăsătura cea mai marcantă, dar și cel mai dificil de imprimat proiectului nostru. Solidaritatea internă (pentru a depăși inegalitățile sociale și teritoriale), solidaritatea externă, pentru a asocia cu generozitate noii parteneri, ori față de popoarele aflate dincolo de frontierele proiectului nostru.

6. Proiectul european trebuie să rămînă eminamente democratic. Să fie înțeles și susținut ca „al nostru” de către bărbații și femeile Europei. Aceasta înseamnă mai puțină tehnocrație, mai puțină birocrație, mai multă informație, educație, transparență, mai multă participare populară.

Instituțiile Casei Comune Europene

1. Nucleul dur, motorul construcției continentale, este Uniunea Europeană. Tratatul de la Maastricht, realist și ambițios, intrat în sîrșit în aplicare, fixează calendarul pînă la sfârșitul acestui secol. Frontierele statelor membre în Uniunea Europeană vor dispărea. UE este cea mai exigentă structură în privința acceptării de noi membri. La 1 ianuarie 1995 a absorbit Austria, Finlanda, Suedia, afiliate cu drepturi depline – țări care se bucuraseră de libertate și prosperitate, care multă vreme crezuseră că vor supraviețui corect în afara Comunității, dar care pînă la urmă au înțeles că acesta este modul cel mai bun de a asigura menținerea înaltului lor nivel de viață.

2. Uniunea Europei Occidentale răspunde nevoii unei politici comune în materie de securitate pentru cele 15 state din cristalizarea federală. Ea va fi pilonul pe care se vor articula statele din Europa Centrală și Orientală.

3. CSCE/OSCE (Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa) a contribuit la depășirea schemelor de confruntare Est/Vest, ce au funcționat vreme de 40 de ani. La recenta înțelegere (decembrie 1994) de la Budapesta, CSCE s-a consolidat sub forma OSCE. OSCE va trebui să contribuie semnificativ la prevenirea conflictelor.

4. Consiliul Europei – cea mai veche dintre instituțiile europene (din 1949). Acum, în aprilie 1995, cuprinde 34 de state cu drepturi depline.

stringătoare, riscînd să greșească uneori, dar înregistrînd rezultate satisfăcătoare acum, la jumătate de drum. El a devenit platforma cooperării politice păneuropene. Prin participarea lor la Consiliul Europei, popoarele nou-venite se pregătesc să pășească spre etape mult mai ambițioase.

CE are și misiunea – deloc ușoară, avînd în vedere marea eterogenitate existentă de la o țară la alta – de a fi un forum de cooperare între puterile locale și regionale. De asemenea, CE definește doctrina drepturilor omului, o actualizează în permanență și veghează asupra protecției lor efective prin Comisia și Curtea Drepturilor Omului de la Strasbourg.

Adversari, obstacole, dificultăți. Și, mai ales, provocări

Adversarii din interior sînt scepticii, provincialii, ultranaționalistii, cei ce se opun democrației, libertății, pluralismului. Adversarii din exterior sînt cei ce nu văd cu ochi buni o Europă unită și puternică. Pentru a-i învinge, trebuie consolidată atît coordonarea între instituții, cît și depășirea inerțiilor eurobirocrației – cu nimic mai puțin coruptă decît alte birocrații.

Pacea este unul dintre idealurile europene tragic pus în discuție atît în fosta Iugoslavie, cît și în fosta URSS. Efortul democratic înseamnă o tot mai mare transparență a instituțiilor europene și creșterea accesului tuturor, mai ales al tinerilor, la informație.

O provocare fundamentală o re-

SESIUNEA DE PRIMĂVARĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN

Strasbourg, 24-28 aprilie 1995

Dintre principalii oratori ai acestei sesiuni se detașează primii miniștri ai Ungariei și Bulgariei, Horn Gyula și Jan Videnov, și președintele estonian Lennart Meri. Printre problemele de pe ordinea de zi a acestei sesiuni menționăm: proiectul Convenției Europene asupra drepturilor copilului, cooperarea culturală europeană, respectarea angajamentelor luate de către statele membre, politica generală a Consiliului Europei, a VI-a Conferință Europeană asupra regiunilor de frontieră. Președintele Parlamentului European, Miguel Ángel Martínez, va avea o scurtă întrevvedere cu presa, luni 24 aprilie.

Adeziunea altor 11 se va pronunța în curînd (printre ele, vecina dumnea-voastră, Moldova; apoi Albania, Croația, Macedonia). În interiorul Consiliului Europei au avut loc dezbateri în ceea ce privește limita extinderii spre Est a Casei Comune Europene și s-a stabilit că, de vreme ce va intra și Rusia, frontiera europeană va fi Oceanul Pacific. (Vor intra și cele trei republici din Caucaz – Armenia, Azerbaidjan și Georgia.)

Intrucît el determină valorile și teritoriul, Consiliul Europei (prin Adunarea Parlamentară) este cel care permite accesul țărilor candidate, verificînd dacă principiile democratice sînt puse în practică în realitatea internă a fiecărei țări. A primi un stat înseamnă a-i facilita stabilitatea democratică. Dar Consiliul Europei nu este o școală primară, în care țărilor nedemocratice să se inițieze în ale democrației. De 5 ani de zile, CE îndeplinește o misiune delicată și con-

prezintă felul în care vom fi capabili să-i primim în mijlocul nostru pe milioanele de europeni și europence cărora de decenii li s-a refuzat această condiție. Vom putea vorbi despre succesul proiectului european și dacă nimeni nu va asocia în aceste țări libertatea cu mizeria și democrația cu nedreptatea socială. Dacă nimeni nu va evoca trecutul totalitar cu nostalgie.

Ca păstrător al valorilor, CE trebuie să mobilizeze societățile noastre (și în primul rînd tinerii și organizațiile lor) contra intoleranței, rasismului, xenofobiei, antisemitismului. Ca agenție specializată în apărarea drepturilor omului, CE este angajat într-o reformă a mecanismelor de protecție a lor, care ar trebui să asigure o funcționare permanentă și mai agilă a Curții Drepturilor Omului de la Strasbourg. Este vorba de intrarea în vigoare a Protocolului 11 al Convenției, datorat Adunării noastre Parlamentare și semnat finalmente de toate statele.

Drepturile minorităților și drepturile statului

Este, pe de altă parte, urgent să lărgim conceptul drepturilor omului, incluzând în el drepturile minorităților naționale. Doctrina acestui subiect delicat trebuie să asocieze două principii: 1. Dreptul fiecărei minorități naționale la respectul și protecția identității sale de către stat. 2. Dreptul statului de a cere o loialitate fără fisură și fără rezerve din partea minorităților naționale care trăiesc pe teritoriul său. Adunarea noastră Parlamentară a elaborat mai multe instrumente juridice, iar semnarea în aceeași zi a Convenției-cadru - document-cheie pentru garantarea drepturilor politice ale minorităților peste tot în Europa - de către 22 de țări reprezintă un record fără precedent.

Până la sfârșitul anului 1995 va apărea un Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care va regla drepturile minorităților naționale în materie de cultură și educație. Violările acestor drepturi vor fi judecate de Curtea de la Strasbourg.

De la accesul meu la Președinția Adunării Parlamentare, în mai 1992, au aderat la Consiliul Europei 9 noi membri (Polonia și Ungaria deja o făcuseră). În luna februarie a fost admisă Letonia. Probabil că va mai dura până să intre Ucraina și Belarus. Și mai este, bineînțeles, Rusia.

Dosarul Federației Ruse la Consiliul Europei

Dosarul rus constituie o enormă, fascinantă provocare. Aderarea sa la Consiliul Europei antrenează schimbări radicale la toate nivelurile, și chiar în conceptul de Europa. E o asemenea bulversare încât nu-i pot face față decât cele mai moderne, mai flexibile și mai progresiste spirite.

În timp ce procedura de aderare a Federației Ruse avansa normal, criza din Cecenia a tulburat serios întregul scenariu. În ianuarie 1995, Adunarea Parlamentară a decis să suspende procedura de afiliere a Federației Ruse. Recunoscând că este vorba despre o problemă internă și considerând inacceptabilă declarația unilaterală de independență a Ceceniei, Adunarea noastră a găsit însă intolerabil modul în care s-a comportat Moscova pentru reglarea conflictului. Un mod exact contrar normelor „europene”, pe care ești îndrituit să le pretinzi în un stat care vrea să facă parte din comunitatea noastră. Dar criza cecenă nu i-a tulburat pe colegii noștri doar prin violarea drepturilor omului: ea a ridicat și multe probleme, multă neliniște în privința puterii reale a diferitelor structuri ale statului de la Moscova. Prea multe necunoscute pentru ca procesul de aderare la Consiliul Europei să nu fie puternic afectat, probabil, pentru o bucată de timp.

În ceea ce mă privește, aș vrea ca criza cecenă să afecteze doar calendarul adesiunii și nu chiar integrarea Rusiei în Consiliul Europei. Operația, sint de acord, comportă un risc pe măsura dimensiunii și a instabilității Federației Ruse. Cu toate acestea - sau tocmai de aceea - eu sînt pentru prezența rușilor printre noi, din motive de naturi diferite. În primul rînd pentru că este o formidabilă ocazie de a câștiga atîtea milioane de oameni de partea valorilor democratice, de a le da posibilitatea să descopere respectul pe care Rusia nu l-a cunoscut și nu l-a practicat - nici față de susuși, nici față de vecinii săi. Dar și pentru că riscurile eventuale ale prezenței sale îmi par și mai mari dacă o izolăm. Mai mari pentru ruși, desigur, dar și pentru noi toți, pentru Europa, pentru proiectul european. Consider

că nu trebuie preocupat nici un efort pentru a stabili Federația Rusă, pentru a consolida reformele democratice și pentru a-i asigura prosperitatea. După mine, una dintre cărțile care trebuie jucate în această perspectivă este accelerarea participării rusești la Consiliul Europei, legînd această participare de progresele făcute în funcționarea democratică a instituțiilor ei.

Vă atrag atenția asupra dificultății extreme a acestei dezbatere, plină de paradoxuri: la ora aceasta, noi nu-i putem accepta pe ruși, dar un refuz mai îndelungat riscă să-i îndepărteze pentru totdeauna de Consiliul Europei, determinîndu-i pe ei să se concentreze în alte instanțe, mult mai puțin constrîngătoare, de pildă OSCE. Și ce este încă mai grav: noi nu-i putem admite printre noi, dar refuzul nostru întărește cele mai antidemocratice, cele mai anti-europene sectoare. Sigur, se va mai vorbi la Adunarea Parlamentară, în Comitetul Miniștrilor, care adună miniștrii de Externe din cele 34 de țări membre, despre acest subiect. Dosarul trebuie avansat într-un mod responsabil, cu grija ca nu

ma respectului față de minorități mai erau și alte lacune, poate la fel de grave, în consolidarea statului de drept în România, care nici acum n-au fost reglate într-un mod satisfăcător. Eforturile unora, potolirea altora au reușit să facă posibilă adesiunea României acum 2 ani.

De atunci (și chiar mai dinainte, în lunile de rodaj), în calitate de candidați invitați special, reprezentanții României în diverse organe ale Consiliului Europei și-au făcut o anume ucenicie, au dat dovadă seriozității și inteligenței, acționînd eficace, fără crîpare, punînd totdeauna interesul național deasupra conflictelor partizane sau personale. Lucru valabil atît pentru reprezentarea parlamentară, guvernamentală, diplomatică, cît și pentru Președinția Republicii. Numeroase grupuri ale noastre de experți au venit în România și, curînd, imaginea țării dumneavoastră s-a schimbat.

Percepută mult timp ca dogmatică, rigidă, sinistră, România a apărut flexibilă, pluralistă, ospitalieră, plină de culoare și umor, așa cum o cunoașteți. Europeană în toate, chiar și în problemele care ne deranjează și ne

Miguel Angel Martinez, Doctor Honoris Causa al Universității din Cluj

cumva șocul provocat de criza cecenă să aibă repercusiuni nedrepte, nejustificate asupra calendarului adesiunii altor țări candidate.

România și proiectul european

Comentariile mele sînt ale unui prieten serios, sincer și eficace, care și-a făcut experiența într-o țară ca Spania, mult timp ținută în sala de așteptare a proiectului european, mult timp beneficiara unor sfaturi și piedici venind din partea unor experți, fără îndoială bine intenționați, dar crezînd de multe ori că ne cunoșteau interesul mai bine decît ni-l cunoaștem noi. Prin urmare, vă voi spune ce am de spus cu toată modestia, totdeauna inclînîndu-mă în fața opiniei dumneavoastră - desigur, mai fondată decît a mea - și cu singurul scop de a contribui la aderarea femeilor și bărbaților din România la condiția de europeni. Oricine poate perrepe - atît în geografia, cît și în istoria românească - vocația incontestabilă de a aparține Europei. O vocație mult mai evidentă, bineînțeles, după Revoluție și după afilierea la Consiliul Europei. Un drum neliștat de dificilă și uneori chiar neînțelegeri: România venea de foarte departe, chiar dacă, prins de logica unei confruntări între cele două blocuri, Occidentul i-a arătat mai degrabă indulgență cu regimul dictatorial, fără a mai lua în calcul și altceva decît o anume independență față de Moscova. În afară de problemele

preocupă: puseurile de ultranaționalism, rasism, intoleranță - fenomene ce trebuie combătute, dar care nu aparțin în exclusivitate României. Ele apar peste tot, în toate societățile noastre europene.

Ceea ce reprezentanții dumneavoastră au înțeles între timp și sper să înțeleagă și concetățenii este că aceste condiții impuse de instituțiile europene nu țin de un capriciu. Reformele, măsurile în direcția progresului nu sînt făcute pentru a plăcea cuiva anume, ci pentru binele poporului român. Admiterea în Consiliul Europei este doar un capitol dintr-o participare mult mai largă. Ar fi o mare greșală să se considere această admitere ca un soi de bacalaureat, care este uitat imediat ce intri în universitate. Nu trebuie coborîta ștacheta la Consiliul Europei și concentrate toate eforturile pentru a obține dreptul de acces la alte instanțe ale construcției europene. Dimpotrivă: pentru a avansa spre ele, o activitate eficace la Consiliul Europei este cel mai bun atu.

În acest drum spre intrarea în arhitectura europeană rămîne esențială cooperarea între România și UEO. La București s-a inaugurat recent un centru de informații asupra UEO, iar controlul embargoului pe Dunăre impus de Națiunile Unite Belgradului se face cu mult ajutor din partea României. De asemenea, prezența acum citeva luni a președintelui României la Adunarea Parlamentară a UEO a marcat voința României de participare la politica noastră comună în materie de securitate.

România - o țară mare și originală, necesară Uniunii Europene

România este o țară mare și originală (prin istoria, prin cultura, prin compoziția populației sale), ceea ce o face cu atît mai necesară în Uniunea Europeană. Nu trebuie pierdută răbdarea în această privință, pentru că, mai devreme sau mai tîrziu, România tot va intra în ea. Și atîta vreme cît România nu va intra în Europa, Europa nu va fi cu adevărat Europa.

Pentru modul în care a administrat problema minorităților (și mai exact a minorității maghiare), România a fost (pe motive mai mult sau mai puțin fondate) criticată în spațiul nostru. Eu înțeleg însă dificultățile acestei probleme din care se alimentează demagogiile și manipularile. Pentru dumneavoastră, pentru noi toți, aceasta reprezintă o provocare pe care trebuie s-o învingeți, un teren alunecos, pe care ar fi bine să arătați și altora că se poate merge. Puteți să demonstrați și altora că, tratată cu demnitate și justiție, o minoritate poate deveni un element de instabilitate și agitație, ci o trăsătură de unire între diferite popoare angajate la proiectul construcției europene. Veți înțelege de ce spun aceste lucruri tocmai aici, la Cluj, într-o universitate unde se amestecă cele două culturi. Mă gîndesc la tot ceea ce se referă la structura statului, care a dat naștere unor tensiuni serioase nu doar aici în România, ci și în Spania, Belgia, Regatul Unit. Nu există în această privință un model absolut, de copiat, ci experiențe diferite de articulare ale statului care au mers bine, soluții ale unora sau altora din care te poți inspira. Și mai ales că se cavine ținut minte că acesta nu este un subiect tabu, ci dimpotrivă, trebuie să fie un subiect tratat fără dogmatism, fără a fi dramatizat. Așa veți găsi soluțiile cele mai raționale și cele mai eficace.

Proiectul european este conceput ca un mecanism capabil să împiedice renașterea demonilor tragici ai trecutului. Pentru că ceea ce se petrece în Bosnia ori în Caucaz nu reprezintă nimic nou, nimic străin de istoria noastră. Dimpotrivă: războiul civil, războaiele religioase, lagărele, exterminările, ocupațiile militare, ura, rasismul, intoleranța, totalitarismul nu ne-au venit din afara Europei, ci chiar din propriul nostru trecut. Ele aparțin în aceeași măsură centrului cel mai dezvoltat și periferiei - și nu unui trecut îndepărtat, ci dimpotrivă.

Vreau să închei cu o notă mai personală. Sînt conștient că, indiferent de meritele personale, la o astfel de responsabilitate ca a mea în Consiliul Europei nu se ajunge decît printr-o mare șansă - în sensul dublu de noroc și întimplare. Am acceptat misiunea încredințată acum 3 ani și de atunci pînă acum ratificată de două ori ca o recunoaștere. Nu a mea, ci a poporului și a generației mele, care au știut să deschidă Spania forțelor democratice, să realizeze reconcilierea națională și integrarea în Europa după decenii de dictatură, confruntări fratricide, izolare internațională, sistematic soldată cu întirziere, suferință, mizerie în raport cu vecinii noștri. Pentru spanioli, participarea la proiectul european s-a tradus printr-o perioadă de stabilitate și prosperitate fără egal. Și experiența noastră v-ar putea încuraja.

Seleție și traducere de
GABRIELA ADAMEȘTEANU

CRONICĂ DE CARTE

Autopsia leninismului

Se mai poate încă spune ceva nou despre Lenin? Întrebarea nu este absurdă dacă ne gândim că există nu puține biografii ale fondatorului bolșevismului. În genere, ele converg în portretizarea lui Lenin drept un fanatic doctrinar, un urmaș al celor mai radicale curente ale iacobinismului revoluționar și utopic, precum și ale nihilismului revoluționar și dovedește că subiectul se pretează încă unor noi incursiuni și analize. Cartea lui Dmitri Volkogonov, recent publicată în premieră mondială la editura Free Press din New York, este deopotrivă o sinteză biografică și o tentativă de pionierat prin accesul nelimitat al autorului la cele mai secrete arhive ale comuniștilor ruși. Utilizarea arhivelor face din această carte un document esențial pentru verificarea ipotezelor privind relația de continuitate dintre leninism și totalitarismul stalinist. Cu alte cuvinte, ceea ce reușește Volkogonov este un tur de forță arhivistice, o documentare irefutabilă a rolului central jucat de Lenin în constituirea și funcționarea mecanismelor teroriste ale bolșevismului.

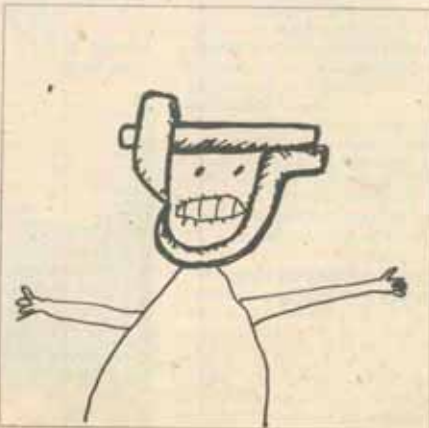
Cine este Dmitri Volkogonov? Spre deosebire de istoricii academici occidentali gen Richard Pipes, Robert C. Tucker, Adam Ulam ori Alain Besançon, avem de-a face în cazul de față cu un fost ideolog comunist convertit la istoriografie serioasă și credibilă. Schimbarea la față a lui Volkogonov ar merita o analiză aparte. Să spunem aici că numai în urmă cu vreo șase-sapte ani, aflat încă într-o funcție de vîrf în cadrul Direcției politice a armatei sovietice, el publica articole fulminante împotriva troțkismului și altor așa-zise „devieri”. Confruntat însă cu documentele, mult timp tănuite ori negate, descoperind cu propriii săi ochi implicarea conducerii bolșevice în organizarea și menținerea unui sistem criminal, de distrugere a personalității umane și de completă dominație asupra individului și societății, el s-a îndepărtat treptat, pînă la divorțul total, de credințele sale, de miturile pe care le venerase cîndva necondiționat (mitul partidului, al revoluției, al războiului civil, al proletarietului și altele înrudit cu acestea). Numai mai întîi de Gorbaciov, reconfirmat de Boris Elțin în funcția de conducere pe linia arhivelor partidului și statului sovietic, Volkogonov a publicat o interesantă biografie a lui Stalin, în

care folosea pentru prima dată documente din arhivele Biroului Politic, precum și din cele personale ale fostului dictator. Sărind în timp din barca lui Gorbaciov în aceea a lui Boris Elțin, Volkogonov este actualmente consilier prezidențial și președintele Comisiei de cercetare a arhivelor secrete.

Volkogonov nu este un maestru al reflecției istorice. Lecturile sale sînt limitate, comprehensiunea fenomenelor pe care le discută este și ea discutabilă. Nici cartea despre Stalin, nici noul biografie a lui Lenin nu sînt capodopere stilistice. Pretențiile filosofice ale lui Volkogonov sînt uneori de-a dreptul ridicole. Format mental și politic în interiorul leninismului, el nu se poate sustrage complet „limbii de lemn” și clișeele ideologice (de data aceasta, firește, în direcție opusă formulilor adorate odinioară). Dar aceste reale limitări nu sînt atît de semnificative încît să eclipseze valoarea demistificatoare a contribuției lui Volkogonov. Ceea ce distinge cea mai recentă biografie a lui Lenin este onestitatea analizei, examinarea riguroasă a documentelor atîta vreme sechestrare, ocultate, măluite și supramăluite în diversele „istorii oficiale” ale partidului bolșevic. Putem spune că, de acum încolo, nici un istoric și politician respectabil interesat în problematica tiraniilor moderne nu va putea ocoli lucrarea lui Volkogonov. Poți să nu-i împărtășești concluziile, să ai rezerve față de critica de nuanță insidios-nacionalistă pe care o face bolșevicilor din anturajul lui Lenin ori față de obsesia genealogiei familiale a personajului de care se ocupă (o obsesie nu foarte străină de celeștiri preocupări în paginile presei xenofobe), dar, în ansamblu, întreprinderea lui Volkogonov este solidă, bogată în informații inedite și fascinante extrase din documentele ascunse timp de peste 7 decenii.

Cîteva elemente se cer semnalate în privința atitudinii lui Volkogonov față de creatorul sovietismului. Spre deosebire de atîția autori occidentali care îi acordau sau îi mai acordă lui Lenin alibiul „idealismului”, reiese clar din această nouă carte cit de clinic, cit de manipulator era de fapt cel care se pretindea a fi inițiatorul unui „umanism superior”. Lenin-ul surprins de Volkogonov era dur, crud, lipsit de orice scrupule etice în urmărirea scopurilor sale. Nu putem vorbi așadar despre ambivalența lui Lenin ori despre cine știe ce „dualism psihic”. De la bun început, din clipa cînd s-a integrat în mișcarea socialistă clandestină, Lenin a promovat un stil profund antidemocratic și antiintelectual. Ostilitatea sa față de pluralism era viscerală. Toate aceste elemente aveau să atingă proporții exacerbate în condițiile instalării regimului despotic monopartidic după octombrie 1917. Documentele citate de Volkogonov descriu un Lenin maniac al puterii absolute, direct implicat într-un număr de acte criminale, conștient de samovolnicile comise de partizanii săi, lipsit de orice urmă de compasiune și excitat de acțiunile punitive împotriva adversarilor săi politici. Printre cele mai spectaculoase revelații ale cărții amintesc complexa și încă atît de înclinta afacere a atentatului împotriva lui Lenin din luna august 1918, pretextul declanșării masivelor acțiuni represive cunoscute sub numele de „terorea

roșie”. Atribuit Faniei Kaplan, o militantă socialist-revoluționară care avea să fie executată fără proces din ordinul liderilor bolșevici, acest atentat apare acum ca o imensă provocare urzită de CEKA pentru justificarea instaurării terorii în masă și a lichidării politice a socialist-revoluționarilor (teserii) de stînga, ultimul vestigiu al unei precare ordini democratice. Din acest moment, nici un fel de opoziție nu va mai fi tolerată de posesorii puterii absolute. Pentru Volkogonov, lucrurile sînt lipsite de echivoc: Lenin nu numai că a știut perfect ceea ce făcea, ce tip de regim impusese Rusiei și celorlalte state anexate Uniunii Sovietice, dar, mai mult, el era cit se poate de activ și entuziasmat în privința eliminării opoziției politice, culturale ori religioase. Monolitismul stalinist s-a născut astfel din ferocele dogmatism al leninismului. Volkogonov mărturisește astfel că „timp de ani de zile ne-am întrebant de unde a achiziționat Stalin cruzimea cu care avea să-și trateze concetățenii. Nici unul dintre noi, nici chiar autorul însuși, nu ne-am fi putut imagina că părințele terorismului intern rus, inelent și totalitar, a fost Lenin însuși”. Detestîndu-și criticii, plin de ură față de orice expresie de spontaneitate intelectuală, imbitat de resentiment la adresa socialistilor de tip occidental ori a democrațiilor constituționale,

Lenin exclama într-un memorandum trimis lui Stalin în toamna lui 1922: „Vom curăța Rusia odată și pentru totdeauna de asemenea indivizi”. Într-adevăr, Stalin a dus la un singur sfîrșit comandamentul primit din partea celui pe care l-a admirat neînmurit și ale cărui idei au fost izvorul diabolicele sale tiranii, a continuat, maniacalei agresiuni împotriva propriului popor. „Curățenia continuă” promișă de Lenin a devenit regula de existență a regimurilor de tip sovietic. Cartea lui Volkogonov ar trebui citită cu atenție de toți cei care mai nutresc nostalgia unui „leninism umanist”, chipurile trădat, adulterat, distorsionat de către primitivul Stalin și camarila sa. Oricît nu le-ar conveni tonul incriminator al lui Volkogonov, chiar și acești leniniști intrizați vor trebui să admită cit de adînci și consistente au fost resursele leniniste ale totalitarismului bolșevic. Stalin nu l-a trădat pe Lenin, ci a fost probabil cel mai fidel executor al testamentului politic al acestuia.

(Eseu transmis la postul de radio „Europa Liberă”)

VLADIMIR TISMĂNEANU,
Washington, D.C., februarie 1995

EXPRESUL DE MARȚI
nr. 7

• „Nifon Ialomiteanul a poftit la vila impuscatului” • „De ce devin românii mormoni” • Pilduitoare lecție de morală creștină predată de deținuții politici de la Gherla în noaptea de Inviere din 1960 • Accidentalul feroviar de la Dragoș Vodă • Filmul „Stalingrad pe Dunăre”, realizat de germani, acuză România de trădare în declanșarea actului de la 23 august 1944 • Un polițist este retrogradat pentru că a respectat legea • Mii de dolari risipiți pentru imaginea Guvernului •

Revista vă urează Paste fericit!

EDITURA NEMIRA

LOUIS-FERDINAND CÉLINE
Călătorie la capatul nopții

(Traducere și cronologie de Angela Cismas,
416 pagini, 6.000 lei)

„Céline este, împreună cu James Joyce, scriitorul contemporan care a îndrăznit să dărîne totul într-o lume impietrită în tradiții și încorsetată de veacuri de vorbire frumoasă. Iruptia lui în magazinul de porțelanuri al literaturii a produs o zarvă care se mai aude și acum.” (Pierre Assouline, *Libre*, februarie 1995)

Imediat după apariție, în 1932, romanul a fost premiat cu premiul Renaudot, ratînd îndeaproape un Goncourt.

Călătorie la capatul nopții este un început: NEMIRA va publica pe rînd: *Mort à crédit* (1936) și trilogia compusă din *D'un chateau à l'autre* (1957), *Nord* (1960) și *Rigodon* (1969).

Director general: VALENTIN NICOLAU; Director editorial: VLAD T. POPESCU;
Redactor-șef: EMIL BARBULESCU, C.P. 26-38 București, fax: 781.72.51; tel: 665.87.93

un radio actual

În fiecare zi,
de luni pînă vineri,
puteți audia
la Radio Total,
între orele
22,00-24,00:

Luni:
Portrete din gulagul
românesc - Irina Corbu
Marți:
Cîinele de pază -
Cornel Nistorescu
Miercuri:
Punct și virgulă -
Carmen Bendovski
Joi:
Fiți întreprinzători -
Bogdan Teodoriu
Vineri:
Taxiul de noapte -
N.C. Munteanu

PIAȚA UNIVERSITĂȚII

O victorie morală

10 aprilie. Oleg Cernei și Anatol Petrencu (președintele Consiliului republican de coordonare a grevei generale) trec peste neînțelegeri de moment iscate la 7 aprilie de intenția lui Petrencu de a suspenda greva activă din Piață. La cele 22 de corturi din fața clădirii Guvernului se mai adaugă încă 7.

11 aprilie. Mihail Popov, ministrul Afacerilor Externe, are o întâlnire cu reprezentanții misiunilor diplomatice acreditate la Chișinău: „Este regretabil faptul că anumiți factori externi încearcă – fie în mod concret, fie în mod indirect – să influențeze această grevă”. Deoarece nu li s-a dat timp de antrenă nici în cea de-a 23-a zi de la declanșarea manifestațiilor, aproximativ 1.000 de studenți și liceeni încep pichetarea Televiziunii cu lozinca „Nu mințiți poporul cu televizorul!”.

În licee și instituții de învățământ superior sînt identificați și intimidăți liderii comitetelor de grevă. Ghenadie Rusu, elev al Colegiului Industrial și Construcții, este oprit pe stradă, lângă Televiziune, urcat cu forța într-o mașină, dus în sectorul central de poliție și bătut cu sete de un polișt gradat.

12 aprilie. Consiliul de coordonare a grevei ia atitudine față de declarațiile ministrului Popov: „Conducerea de astăzi a Republicii este autorul moral al acțiunilor de stradă. Conducerea se face vinovată nemijlocit de escaladarea conflictului dintre Guvern și greviști, dintre Executiv și marea majoritate a populației, aruncată în brațele dezastrului material și moral”. Manifestanții blochează, timp de o oră, arterele principale ale capitalei, în semn de protest că în Piață nu este adusă instalația de amplificare a sunetului.

Seara, la TVM, primulul capitalei, Serafim Urecheanu, anunță poporul „muncitor și răbdător” că studenții au blocat străzile și tot în acest context spune perfid că o mașină a strivit doi copii, lăsînd să se

înțeleagă că această nenorocire a avut loc din cauza acțiunilor greviste. La Chișinău, într-adevăr, au fost „săltați” de o ambulanță doi elevi (unul în clasa întâi a școlii ruse nr. 37 și altul în clasa a doua a Liceului „Gheorghe Asachi”), însă tragedia s-a întîmplat la 5 aprilie, ora 18.30, la intersecția bulevardului Ștefan cel Mare cu strada Petru Movilă. Prima blocare a arterelor din centru s-a făcut însă la 12 aprilie (deci, nu la 5 aprilie!), în jurul orei 12 (deci, nu la 18.30!). Intersecția numită se află la o distanță apreciabilă de Piața Marii Adunări Naționale, iar greva se încheie, în fiecare zi, la orele 13-14.

13 aprilie. Este pichetată Primăria, care a pus din nou sub obroc instalația de amplificare. Mulțimea scandează: „Adevărul e cu noi! Urecheanu e cu noi!”. Instalația „sosește” minte în Piață.

14 aprilie. Într-o Declarație a Consiliului de grevă se constată că „negocierile noastre de patru săptămîni sînt de facto o simplă fară”. Membrii consiliului votează unanim decizia de a-l acționa în judecată pe primulul Urecheanu pentru dezinformările proferate la TVM miercuri seara. Trei reprezentanți ai Consiliului republican de coordonare a grevei – A. Petrencu, O. Cernei și T. Costin – se întîlnesc cu cîțiva membri ai delegației Consiliului Europei, venită la Chișinău cu ocazia alegerilor locale.

În aceeași zi, Mircea Snegur o prezentă Curții Constituționale o sesizare și un proiect de lege privind unele modificări ale articolului 13 din Constituția Republicii Moldova.

15 aprilie. În Piață are loc o sesiune de contabilizare a rezultatelor luptei revendicative. Anatol Petrencu anunță că greva generală, care a ținut 27 de zile, este suspendată pînă la 4 mai, termenul cerut de președintele Republicii pentru soluționarea problemelor formulate de greviști.

Concluzii

• Studenții și liceenii care astăzi au ieșit în stradă sînt copiii mior de români basarabeni care în anii '88-'89 au declanșat mișcarea de eliberare socială și națională. Peste 10-20 ani, în caz de necesitate vor ieși în piață și copiii actualilor studenți. Abia atunci în Basarabia se va produce o modificare radicală de conștiință, oamenii devenind între timp liberi și datoriți împroprietăririi.

• Chiar dacă din cele 11 revendicări ale greviștilor au fost satisfăcute parțial numai 4, meritul mișcării studențești este de necontestat. S-a obținut o victorie morală, care a spălat de praful obedienței obrazul basarabeanului deziluzionat de toate și de toți. Autoritățile au fost nevoite să recunoască deschis că în Constituție există o tumoare malignă – limba moldovenească.

• Greva a fost o lecție de curaj, ea demonstrînd că pînă la urmă totul se vestește în fața adevărului. Important e să vrei.

• Pe mulți basarabeni i-a nedumerit absența ziariștilor români în Piață, mai ales în primele săptămîni. Numai cotidianul „Evenimentul zilei” a făcut constant o cronică fidelă a evenimentelor de la Chișinău. TVR și alte publicații au venit la spartul tîrgului. În revista „22” din 15-21 martie, Valentin Stan scrie: „Ca cetățean român, oricît de mult aș simpatiza cu ceea ce auză o românilor de dincolo de Prut care doresc unirea, nu am voie să o pun înaintea adevăratelor interese naționale de astăzi ale poporului și statului român”. De acord cu distinsul politolog, dar oare oglindirea onestă a unor evenimente din Republica Moldova pune în pericol adevăratele „interese naționale de astăzi ale poporului și statului român”? Basarabeni nu așteaptă nici bezele PUNR sau CDR, nici – Doamne ferește! – intervenția guvernului român. Singuri între nichivala moscovită și cionanul actualilor guvernanți din fotoliile decizionale ale Chișinăului, ei așteaptă o elementară susținere morală. Iar de susținere morală avem nevoie mai ales acum, cînd se pare că în proiectul Curții Constituționale, prezentat de Mircea Snegur, figurează următoarea frază: „Limba oficială în Republica Moldova este limba moldovenească (identică cu cea română)”.

DINU MIHAIL

ULTIMA ORĂ

Alegeri locale în Republica Moldova

La o zi după suspendarea grevei generale a studenților, liceenilor și profesorilor din Chișinău și din alte localități, pe data de 16 aprilie, în Republica Moldova au avut loc alegerile pentru organele puterii locale.

În acest maraton electoral s-au încadrat 8 formațiuni politice, cele mai importante ca influență în societate fiind Alianța Forțelor Democratice, Partidul Democrat Agrar, Blocul Partidului Socialist – Mișcarea Rusofonilor „Edinstvo”, Partidul Comunist (desființat în 1991 și reactivat în 1993) ș.a.

Conform unui sondaj efectuat în ajunul alegerilor de către Fundația pentru Sisteme Electorale (IFES), opțiunile repondenților s-au împărțit în felul următor: PDAM (agrarienii) – 23%; AFD (național-democrații) – 13,5%; PC (comuniștii) – 6,5%; PS (rusolingvii și nostalgicii Imperiului rus) – 4,2%.

Deoarece datele de la secțiile de votare din sate, centre raionale și orașe încă nu sînt centralizate în totalitate de Comisia Electorală Republicană, deocamdată se poate spune că la scara întregii republici sufragiile electorilor le-au întrunit (în ordine) Partidul Democrat Agrar, Partidul Socialist – Mișcarea „Edinstvo”, Alianța Forțelor Democratice, celelalte formațiuni adunînd un număr nesemnificativ de voturi. De menționat că pentru socialiști au votat în special raioanele populate preponderent de găgăuzi și orașele unde rusofonii sînt majoritari.

Alianța Forțelor Democratice, care reunește 8 formațiuni de orientare de centru-dreapta, în frunte cu Congresul Democrat Unit (președinte – Valeriu Matei), ar fi putut înregistra un succes și mai mare dacă în acest bloc electoral ar fi acceptat să intre și Frontul Popular Creștin Democrat, cu care s-au purtat tratative intense. Știu că istoria nu se face cu conjuncția „dacă”, totuși e regretabilă și chiar iresponsabilă decizia FPDC de a nu participa la alegeri împreună cu toate forțele naționale. (D.M.)

În Consiliul Europei – două state care vorbesc limba română

Aflat în vizită la Chișinău, Miguel Angel Martinez, președintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, a spus la TVM că „mișcările revendicative sînt normale și explicabile în orice stat de drept. Este ciudat faptul că revendicările se constituie mai mult într-un program politic decît în revendicări normale într-o grevă, în sensul că există revendicări ce se referă la lucruri pe care le-ar cere și alte părți sociale decît studențimea”. În jurul datei de 1 iunie va fi admisă probabil și Republica Moldova în Consiliul Europei. Miercuri 12 aprilie, la o întâlnire cu autoritățile locale din Iași, domnul Martinez a menționat foarte clar că limba vorbită în Republica Moldova este română, spunînd că „de la 1 iunie vom avea în Consiliul Europei două state care vorbesc limba română”.

Adevărul literar și artistic, nr. 265

- Ion Vinea – inedite
- Dumitru Solomon: „Sînt la vîrsta la care lumea mă recunoaște după ceea ce scriu, nu după cum mă îmbrac”
- Cristian Tudor Popescu: „Ficțiune și minciună”
- Dreptul la intimitate pentru uzul ziariștilor – Felicia Antip

• EDITURA VENUS •

LEOPOLD TREPPER

MARELE JOC

„orchestra roșie”

EDITURA VENUS

Relații suplimentare la tel/fax: 6.31.77.08

LEOPOLD TREPPER, Marele joc (Editura Venus, 408 pag., 5.100 lei)

Dintotdeauna, cărțile de spionaj i-au fascinat pe cititorii de pretutindeni. Este și cazul memoriilor lui Trepper, șeful uneia dintre cele mai însemnate rețele subterane din ultimul război mondial. El a crescut în Belgia și Franța o redutabilă filieră de ascultare a mașinilor de război germane, agenții săi pătrunzînd chiar și la Berlin, în inima celui de-al treilea Reich. La indicația lui Hitler, Abwehr-ul formează un comando special pentru distrugerea rețelei, denumită de ei „Rotte Kappel” (Orchestra roșie). Arestat, Leopold Trepper începe „Marele joc” cu adversarii săi, simulînd, cu o fantastică abilitate, rolul spionului dublu. Rol diabolic, jucat între viață și moarte, sub cupola inteligenței și a unei mari pasiuni justițiare.

Inaugurăm în acest număr o rubrică nouă: „România în presa străină”, în care vom publica, în măsura în care vom avea acces la ele, articole din presa străină cu referire la România. Va fi astfel pentru cititorii noștri mai ușor să înțeleagă cum sînt priviți, pe drept sau pe nedrept, deranjați sau măguliți, în străinătate. În acest număr ne întoarcem la Pactul de Stabilitate și la discuțiile premergătoare lui din presa ungară. În numărul viitor vom fi atenți la presa slovacă.

„22”

ROMÂNIA ÎN PRESA STRĂINĂ:

În era post-comunistă, în Europa Centrală și de Est, conflictele legate de revizuirea frontierelor și de problemele minorităților etnice reprezintă teme de actualitate și de larg interes, dovadă fiind numeroasele articole apărute pe această

temă în paginile multor publicații europene. Prezentăm în această pagină un editorial din „Magyar Hirlap”, ziar liberal apropiat Guvernului, semnat de Otto Neumann, un articol de Zsolt Németh – deputat al Opoziției (Alianța Tinerilor

Democrați – dreapta liberală) –, apărut în cotidianul „Magyar Nemzet” (textele au fost preluate din revista franceză „Courrier”), precum și un altul din prestigioasa revistă „Time”, semnat Nomi Morris și Bruce van Voorst.

Nu, nu trebuie să semnăm tratatele!

Auzim deseori afirmându-se, din partea mediilor guvernamentale, că presiunea Occidentului face necesară existența tratatelor de prietenie și cooperare. Conform acestei argumentații, Occidentul ar dori stabilitatea și nu conflictele de frontieră sau cele ale minorităților în regiune. Prin urmare, țările care sînt confruntate cu astfel de probleme nici măcar nu pot să viseze la „integrarea euro-atlantică”. Căci această integrare impune, ca o condiție, și semnarea unor astfel de tratate. Această prezentare nu este conformă cu realitatea, din mai multe motive: • Pentru moment, condițiile integrării euro-atlantice nu sînt fixate; Occidentul dorește doar stabilitate în regiune. • Occidentul așteaptă ca partenerii săi să aibă o politică externă rezonabilă și nu o diplomatie cu surisuri goale de sens. A deturna problemele sau a renunța la interesele proprii – toate acestea nu răspund la o astfel de așteptare; doar o reprezentare responsabilă a intereselor naționale corespunde exigențelor stabilității. • În cursul ultimilor ani, părțile română și slovacă nu au manifestat înțelegere cu privire la revendicările

Proiectul „Pactului de Stabilitate în Europa” a fost lansat în 1993 de către Edouard Balladur și este fundamentat pe principiul „diplomatiei preventive”. Primul-ministru francez înțelegea astfel să ajute la reglarea litigiilor cu privire la minoritățile etnice și la frontiere. El realiza un preambul la integrare în Uniunea Europeană și în NATO ale țărilor care solicitau aceasta. În cazul României și al Ungariei, ideea de la care s-a plecat era recunoașterea, de către Ungaria, a caracterului definitiv al frontierelor existente, în schimbul anumitor drepturi acordate minorităților maghiare – mai mult de 2,5 milioane de persoane, înțelegerea realizându-se în state, fără intervenția directă a minorităților.

grupurilor etnice maghiare ce trăiesc în țările lor. În aceste condiții, nu pot fi semnate decât niște tratate proaste, care ar avea consecințe imprevizibile și care ar putea antrena pașuni incontrollabile atît în sinul populațiilor minoritare, cît și în sinul celor majoritare. Tratatelor de bază pot avea, deci, un efect destabilizator.

În 1994, supraevaluarea tratatelor de prietenie nu putea fi decît o manevră electorală. Partidele actualei coaliții guvernamentale – Partidul Socialist Ungar și Alianța Democraților Liberi (liberali de stînga) – au insistat mult asupra pretenției „reconcilierii istorice”, afirmînd că interesele Ungariei (securitate, economie, minorități) necesită o apropiere de Slovacia și România. În același timp, o întregă agitație isterică în favoarea tratatelor era fondată pe o eroare: se considera că guvernul precedent fusese responsabil de stadiul actual al raporturilor noastre cu vecinii. Coaliția guvernamentală a subliniat deseori că politica externă a guvernului precedent era nu numai ostilă vecinilor, dar și revizionistă și prea axată pe minorități.

Organizațiile maghiare din străinătate au și ele ceva de spus

Înainte de toate, trebuie ca situația minorităților să se schimbe considerabil pentru ca Ungaria să pună în discuție un tratat de prietenie. Tensiunea din jurul acestor tratate arată clar faptul că nu trebuie să fie semnate decît în momentul în care sînt stabilite bunele relații.

Chiar și din punct de vedere intern Ungaria nu are interesul să realizeze tratatele. În momentul de față, putem încă spera în restabilirea consensului general asupra politicii externe, consens întrerupt de Partidul Socialist Ungar și Alianța Democraților Liberi în timpul campaniei electorale. După semnarea tratatelor, acest lucru nu va mai fi posibil. Dimpotrivă, semnarea ar putea să creeze o falie și să pună în pericol slabul dialog care subzistă între Opoziție și partidele guvernamentale.

Cu ocazia acestei campanii electorale, țara i-a împins pe maghiarii de dincolo de frontierele sale într-o situație dificilă, pe care ei nu o pot decît admite sau refuza. Ungaria vrea să încheie un tratat cu privire la ei, dar în realitate fără ei. Pe 25 ianuarie 1995, primul-ministru Horn Gyula a anunțat că organizațiile maghiare din țările vecine nu dispun de dreptul de veto în ceea ce privește tratatele. Prin această declarație, el pune între paranteze cei 5 ani de autoorganizare a ungarilor din străinătate și pune în discuție identitatea politică a acestor comunități, ca și legitimitatea organizațiilor lor.

Ele au dreptul la autodeterminare și autonomie nu numai în raport cu națiunile majoritare, dar și în raport cu Ungaria. Nimic nu este mai important pentru Ungaria decît să ceară României și Slovaciei recunoașterea organizațiilor maghiare locale ca reprezentante legale. Ea trebuie să pună aceste organizații într-o poziție favorabilă, nu să le paralizese.

Atenție la ultranaționalismul români și slovaci!

De ce – împotriva tuturor aparențelor – România și Slovacia nu au interesul să încheie tratate? Înainte de toate, pentru că în aceste țări naționalismul contribuie la legitimarea Puterii. Pentru rațiuni politice interne, pentru a menține tensiunea interioară necesară ocrotirii Puterii, vecinii noștri au nevoie de probleme de frontieră și în legătură cu minoritățile. Dacă nu ar avea astfel de probleme, și-ar inventa altele. Dar cum nu găsești în fiecare zi ceva așa de comod, ei nu vor renunța prea repede la ele. De aceea, vecinii noștri nu sînt prea doriți să semneze tratatele. Pe de altă parte, semnarea tratatului ar putea să îndepărteze de la putere unele forțe și să configureze altfel viața politică. A semna tratatele reprezintă un pericol, pentru că naționalismul văd în ele o capitulare. Și o dată spiritul naționalist eliberat în mod incontrollabil, nu Hiescu și Meciar (președintele român și primul-ministru slovac), ci Funar și Slota (liderii ultranaționaliști români și slovaci) vor fi într-o poziție de forță. Cred că acest lucru nu este în interesul României și Slovaciei. După cum vedem, tratatele lezează anumite interese și antrenează multe pericole.

ZSOLT NÉMETH

POPULAȚIILE
MAGHIARE:
Ungaria: 9.800.000
(supraf. 10.600.000 ha)
România: 2.000.000
Slovacia: 600.000
Serbia: 300.000 (400.000
înainte de războiul din
ex-Iugoslavia)
Ucraina: 200.000

Croația: 30.000
Slovenia: 10.000
Austria: 5.000
PRINCIPALELE
MINORITĂȚI DIN
UNGARIA:
Tigani: 500.000
Germani: 200.000
Slovaci: 100.000

Să semnăm, în lipsa unui lucru mai bun!

Dacă tratatele vor fi semnate peste două săptămîni, reprezentanții minorităților maghiare nu vor fi surprinși. Ei au afirmat răspicat la Budapesta că va trebui ca documentele să garanteze sistemul administrativ autonom al comunităților maghiare din Slovacia și România. În declarația sa radiofonică, președintele român Ion Iliescu a calificat drept inacceptabile și „arogante” revendicările de autonomie și a explicat că, pe plan internațional, aceste revendicări nu au nici o șansă să fie soluționate. Guvernul ungar promisese că tratatele de prietenie nu-i vor dezamăgi pe maghiarii din Slovacia și România, cu toate că nu vor răspunde așteptărilor lor maximale. În momentul de față, se pare că aceste promisiuni nu pot fi țînute.

Diplomația maghiară se află în fața unei adevărate capcane: dacă tratatele de prietenie sînt gîndite în termenii fixați de Uniunea Europeană, ele nu vor conține decît generalități în ceea ce privește minoritățile; astfel, tratatele nu vor conveni minorităților maghiare, protejate, de altfel, de către partizanii din Ungaria ai acestor tratate. În schimb, în situația în care Guvernul ar face caz de obiecțiile maghiarilor din afara frontierelor țării și nu semnează documentele, el și-ar pierde bunăvoința Occidentului.

În fața unei astfel de dileme, neofitii în diplomație optează pentru o soluție intermediară, vulgar de simplă. Ce s-ar întîmpla dacă, de exemplu, chestiunea minorităților ar rămîne deschisă în cadrul tratatelor, cu mențiunea că părțile se angajează să se pună de acord în privința acestui lucru, într-un rîstimp rezonabil?

O astfel de soluție poate că nu va închide ușile Uniunii Europene.

OTTO NEUMANN

Texte traduse din limba franceză de Cezar Paul-Bădescu

EDITURA HUMANITAS

Aurelia Anastasia Marinescu
Codul bunelor maniere astăzi

Iată un cod al bunelor maniere deplin adaptat uzanțelor moderne occidentale și totodată celor românești; o enciclopedie a cotidianului scrisă cu inteligență și umor, cu bun-simț și îngăduință, astfel gîndită încît să-ți ofere soluția practică în orice împrejurare-cheie a vieții. Autoarea

acestui Cod – o doamnă care, grație profesiei ei, cunoaște și înțelege bine tînăra generație de aici și acum – mărturisea că n-ar fi putut să-și ducă în bun sfîrșit proiectul fără cuvintele de încurajare ale unui adolescent: „Avem nevoie de o asemenea carte ca să redevenim oameni normali și fără complexe. Dar pentru asta ar trebui tipărită în... 22 de milioane de exemplare!”.

PACTUL DE STABILITATE

Pot vecinii să fie prieteni?

Putin probabil că rezultatele anemice ale Conferinței de la Paris asupra Stabilității în Europa post-comunistă vor reuși să potolească reinstaurarea naționalismului în multe din țările eliberate de sub tutela sovietică. Cele 52 de națiuni reunite în OSCE au semnat, este adevărat, așa-numitul Pact de Stabilitate, ce cuprinde aproximativ 96 de tratate preexistente sau declarații comune, cu intenția de a promova buna vecinătate în Europa Centrală și de Est. În multe părți ale fostului bloc sovietic, oamenii – în particular minoritățile etnice – au astăzi sentimentul unei permanente insecurități și par mai puțin dispuși să coopereze în găsierea unor soluții pentru rezolvarea propriilor probleme.

Acest lucru este evident și surprinzător în disputa – una dintre multele subiecte absente de pe agenda de lucru a Conferinței de la Paris – care a pus față în față Germania și vecinul ei de la răsărit, Republica Cehă. Într-un discurs ținut în februarie 1994, președintele Václav Havel a readus în discuție problema celor trei milioane de germani sudeți care au fost izgoniți violent din Cehoslovacia după cel de-al II-lea război mondial.

Deși Havel a cerut oficial scuze în 1990 pentru aceste nedreptăți, revenirea la această temă a încercat să pună capăt cererilor tot mai numeroase (provenind din Germania) prin care germanii sudeți să li se permită întoarcerea în Cehia și să li se restituie proprietățile confiscate. Deoarece ar fi imposibil ca Germania să compenseze în mod corespunzător victimele poporului ceh sub ocupația nazistă, Havel a declarat: „Noi considerăm că toate cererile pentru reparații materiale sau morale, pentru transferul de după război al minorităților germanilor sudeți sînt tot ce poate fi mai absurd”. Discursul președintelui Republicii Ceha a fost suficient pentru a declanșa indignarea puternică a asociației politice a germanilor sudeți. Declarațiile președintelui Havel au fost urmate de decizia Curții Constituționale Ceha din 8 martie a.e., prin care se aprobă legalitatea decretelor din anii 1945-1946, decrete ce prevedeau nu numai deposedarea și expulzarea minorității etnicilor germani, dar aprobau și o amnistiere mascată a cehilor acuzați de crime și răzbunări împotriva lor.

La începutul lunii aprilie a.e., într-o alocuțiune către Bundestag, ministrul de Externe al Germaniei, Klaus Kinkel, și-a exprimat „dezamăgirea” în legătură cu discursul președin-

tului Republicii Ceha și a adresat poporului ceh un îndemn, cerînd „să facă mai multe eforturi pentru a elimina nedreptățile îndreptate împotriva germanilor sudeți”. Kinkel a adăugat: „Noi, germanii, am provocat injustiții teribile cehilor, dar la sfîrșitul celui de-al II-lea război mondial germanii sudeți au suferit grave acte de nedreptate prin confiscări și expulzări”.

Mulți cehi regretă decretelor postbelice, dar acum sînt revoltați de modul în care germanii

- Un subiect absent la Conferința de la Paris: relațiile dintre Germania și Republica Cehă
- Problema celor trei milioane de germani sudeți izgoniți violent din Cehoslovacia postbelică.
- Germania cere reîntoarcerea lor în republica Cehă și restituirea bunurilor confiscate
- Președintele Havel a cerut scuze statului german dar n-a acceptat restituirea bunurilor
- Hotărîrea președintelui Havel a fost susținută și de Curtea Constituțională Cehă
- Problema minorităților maghiare în Slovacia și România

actual al Ungariei.

În epoca războiului rece, atît timp cît și România și Cehoslovacia au fost obligate să coexiste ca părți ale blocului sovietic, problemele minorităților etnice au fost ignorate. Acum însă, ele au revenit în prim-plan, cu Budapesta care face presiuni atît asupra Bucureștiului, cît și asupra Bratislavei să acorde privilegii pentru minoritățile lor, inclusiv drepturi la administrație locală proprie.

Pe de altă parte, Slovacia, cu 600.000 de etnici maghiari, și România, cu 1.600.000, cu naționalistii lor, se tem că asemenea drepturi ar putea duce la pretenții de secesiune.

Sub presiunea Uniunii Europene, care a declarat că nu va accepta cereri de apartenență din partea țărilor din Europa de Est care nu și-au rezolvat problemele bilaterale, Slovacia și Ungaria au hotărît să finalizeze în timp util un tratat de bună vecinătate, pentru a-l putea semna la Paris. Din păcate, înainte de desfășurarea ceremoniei din capitala Franței, au ieșit la lumină diferențe evidente de interpretare. Pînă la urmă, tratatul de bună vecinătate a fost semnat. Dacă am mai fi rumegat asta încă vreo alte două săptămîni, poate n-am mai fi ajuns niciodată la un acord”, a spus purtătorul de cuvînt al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Ungare, Szentiványi János. „... tratatul mai trebuie să fie ratificat la întoarcerea acasă, unde criticile la adresa tratatului continuă să se amplifice.

Nu este sigur că Ungaria și România vor putea face față unor diferențe similare cu cele

sudeți și Klaus Kinkel prezintă această situație, sugerînd o echivalență între injustiția naștilor și cea ce a fost expulzării postbelice.

În Cehia, conflictul mocnesc. La fel se întîmplă în Slovacia și în România cu problema minorităților maghiare, minorități create după primul război mondial, cînd Imperiul austro-ungar a fost dezmembrat, iar noile granițe, trasate în urma Tratatului de la Trianon din 1920, au plasat mai multe milioane de maghiari în afara teritoriului

din Republica Slovacia, diferențe care le-au împiedicat – în ciuda presiunii Uniunii Europene – semnarea la Paris a propriei lor acord bilateral. Sprijinul Occidentului este un stimulent puternic pentru armonie în Europa postcomunistă, dar tragedia din ex-Iugoslavia demonstrează clar că demonii naționalistii nu sînt alungați doar de diplomație.

NOMI MORRIS
BRUCE VAN VOORST

Traducere și adaptare de Laura Toma

MARKO MILVOJEVICA,
Universitatea Bradford, SUA

SERVICIILE SECRETE ROMÂNEȘTI ÎN PRESĂ STRĂINĂ DE SPECIALITATE

(Urmare din numărul trecut)

Acest articol a fost publicat în „Jane's Intelligence Review”, una dintre publicațiile care aparțin grupului Jane's Information Group din Marea Britanie, toate dedicate analizelor militare și strategice, serviciilor secrete („Jane's Armour and Artillery”, „Jane's Military Communications”, „Jane's Military Training Systems” etc.).

SPP

Serviciul de Protecție și Pază

Dintre acestea, fosta Unitate de Protocol și Gardă a Președinției, redenumită în 1991 Serviciul de Protecție și Pază (SPP), rămîne cea mai puternică. Fiind apropiat de Iliescu, SPP ar putea avea o activitate de coordonare și protocol asupra SRI și UM 0215. Politic, acest serviciu prezidențial s-a angajat în afaceri „murdare” în timpul acțiunilor minerilor în 1990-1991, în timpul alegerilor (1990 și 1992) și în timpul luptei cu Petre Roman pentru putere din perioada 1990-1991. Semnificativ, maiorul Dumitru Iliescu, actual colonel (fără nici o legătură cu președintele Iliescu), din conducerea SPP din acea perioadă, a rămas în această poziție-cheie, ceea ce sugerează că superiorii lui au o mare încredere în loialitatea și abilitatea acestuia.

Ministerul de Interne

În interiorul Ministerului de Interne, existența și activitățile UM 0215 au generat deseori numeroase controverse. Formarea recentă a DSOI crează virtuale conflicte între aceasta și UM 0215. Legat de serviciile secrete ale Ministerului de Interne, există o structură separată de informare și securitate în cadrul Direcției Generale a Penitenciarelor din Ministerul Justiției.

STS

Serviciul Special de Telecomunicații

România are un serviciu special de telecomunicații, care, se presupune, se ocupă în mod special cu securitatea comunicațiilor guvernamentale. S-a presupus eronat că STS este un serviciu militar în subordinea Ministerului Apărării. Probabil că STS este sub controlul operațional efectiv al SRI, dar acest lucru nu a fost niciodată confirmat sau infirmat. Politic, STS operează într-un domeniu foarte delicat, dat fiind că se afirmă că este implicat în acoperirea monitorizării sistemului de comunicații din România.

DCA

Direcția de Contrainformații a Armatei

În cadrul Ministerului Apărării funcționează Direcția de Contrainformații a Cartierului General al Armatei Române. Ca și UM 0215, această agenție a avut inițial numai persoane din fosta Direcție a IV-a Securitate (contrainformații militare). În perioada comunistă, Securitatea a avut un control politic strict asupra Armatei Române. Politic, Armata a jucat un rol important în evenimentele din 1989. Apoi, puterea și influența Armatei au decăzut, mai ales pentru că au fost subminate de Guvern. Un alt motiv pentru subordonarea politică a Armatei poate fi acela că SRI și s-a permis să folosească diferite metode de urmărire (inclusiv cele ale fostei Securități) pentru a o ține sub control în favoarea lui Iliescu.

Serviciile secrete în străinătate

Serviciul Secret de Informații al Ministerului de Externe a fost primul serviciu secret creat de desființarea Securității. Apărut în ianuarie 1990, sub conducerea generalului maior Mihai Caraman, un protejat al lui Petre Roman, acest serviciu de informații, se spune, a jucat un rol asemănător cu cel al UM 0215 în perioada 1991-1992. Aliat lui Roman, acest serviciu a suferit multe epurări după aprilie 1992, cînd conducerea a fost trecută lui Ioan Talpeș, fost consilier al președintelui Iliescu. Politic, implicarea în interiorul serviciilor secrete externe a fost deseori criticată, acuzată ca fiind ilegală și ca nefăcînd parte din atribuțiile sale.

Parcurs cronică generoasă, ca spațiu, consacrată de domnul Erwin Kessler expoziției **Manole**, organizată recent de subsemnatul la Sala Rotundă a Teatrului Național (cf. numărul din 22-29 martie al revistei) și mă întreb, nu pentru prima oară: când oare cronicarul revistei de dialog social va realiza că a-și cantona strategia critică precumpnitor în registrul ironiei revine la a interzice din start dialogul pe care este mandată de revistă să îl susțină? A vorbi de excesul de retorică, de gongorism, de îngîmfarea spirituală din arta românească actuală într-un articol în care demonstrezi cu fiecare rând că nu ai înțeles nimic din subiectul abordat oferă un spectacol penibil de autoritarizare. Am citit mai multe cronici semnate de domnul Kessler unde sint persiflate îngenuit persoane ale căror contribuții în sfera culturii apar oricui drept consistente și perene. Iar tăcerea acestora sau, deopotrivă, răspunsul lor plin de decență și umor temperat se constituie în tot atâtea lecții de eleganță, adresate nemijlocit domnului Kessler, de care, așteptînd ca domnia sa să profite, ne bucurăm senini. Desigur, nu pentru că ele îl implică. Ci pentru calitatea lor intrinsecă de stil, de mostre de îmbinare a inteligenței cu ceea ce o depășește și o susține: cu înțelepciunea, ca avatar rafinat al bunicii-cuviințe și al onestității.

Lamea, domnule Kessler, distinge și în masa oamenilor care nu redactează cronici săptămânale cîteva „felii” conținînd indivizi ne-nuțită și recomandă în abordarea lor un număr de urbanități suplimentare. Vă voi dezamăgi afirmînd că poemul expus în instalația de la Sala Rotundă nu conținea nici o trimiteră – dar absolut nici una – la zonele antroposofice; că nu mă interesează gnosticismul; că nu mă consider un discipol a lui Eliade sau Culișanu (pe care, firește, îl admir), că nu cred că „arta, sau filosofia – sau critica, n.a. – poate să o facă oricine”, ori cînd, oricum. V-ați fi putut convinge singur de substanța neozoterică a textului citind liniștit poemul (amî sentimental că nu ai făcut-o); sau, dacă aceasta nu era suficient, examinînd alte cîteva dintre producțiile publice ale subsemnatului. Este o minimă măsură de precauție pe care o seamă de critici și-o iau înainte de a se decide a așterne pe hîrtie afirmații ca cele cu care ați binevoit a mă complimenta.

Așa cum desigur cunoașteți, critica literară este o disciplină serioasă. Și ca interzicere, ca procedeu, „desființarea” unui întreg poem prin simpla rigolare pe marginea citorva versuri, alese trunchiat și însumind, în cazul de față, nu mai mult de 16 cuvinte. La atît se rezumă în fapt analiza poemului conținută în articolul dvs. Nu credeți că o

În numărul 12 (22-29 martie a.c.) al revistei „22”, dl. Erwin Kessler a publicat un text („Manopere de artă totală”) care făcea referință la expoziția „Manole”, organizată de dl. Matei Stîrcea-Crăciun și d-na Hortensia Masichievici-Mișu la Galeria Teatrului Național. În continuare vă prezentăm dreptul la replică al d-lui Matei Stîrcea-Crăciun și răspunsul criticului de artă Erwin Kessler.

utare temelie este totuși insuficientă pentru ample speculare împrejurul insignificanței mele persoane? Și nu vă îndepărtați de mîinirea dvs. judecînd oamenii mai cîrînd decît opere? Vă mărturisesc cu sinceritate că lectura de către **victimă** a diatribei dvs. nu produce nici un frison, nici un spasm, nici o îngoașă, nici un resentiment. Ci doar jenă. Și nu în ceea ce mă privește.

Cît despre cooperarea mea în cadrul expoziției cu doamna Hortensia Masichievici-Mișu, ale cărei desene „Bizare” par a vă fi indispus în egală măsură, îmi permit să amintesc că mărturiile unor istorici și critici de primă mîrină au identificat elogios profilul plastic al doamnei Masichievici. Or, într-o atare situație, contestarea valorii contribuției sale în prezenta expoziție prin simpla situare dezinvoltă „între Bosch și Chirnoaga” nu convine. Deontologia criticii consideră probabil un atare procedeu insuficient. Constat că nu aduceți nici un argument pentru a certifica esuarea ineluctabilă într-o caligrafie „bobotoitoare și bombastică” a unui artist ce ar avea referința idee de a pleca de la Bosch. Nu de unde pleacă un artist sau critic contează, ci unde ajunge. Nu are rost să spun mai mult.

Aș dori să adaug un ultim amănunt. Expoziția, prin intenția ei declarată, se dorea o evocare discretă, dar concretă a sublimului ce aureolează sacrificiul uman, conceput a fi prin el însuși, ca act individual, o revoluție. Ar fi o ireparabilă pierdere pentru noi toți, indiferent de aderențele politice, dacă pentru varii motivații imediate am îngădui să se tragă o cortină a uitării și indiferenței peste sublimul clipeilor rarissime ale dăruirii totale de sine (vezi tema Legendei lui Manole). Cîți osatura morală a unei societăți se alimentează ireductibil din asemenea nucleu de demnitate umană. Dacă nu aiceva, măcar această idee s-ar fi cuminț să o integrezi în rîndul inițiativelor – totuși puține la număr – consacrate comemorării evenimentelor cărora revista „22” le datorează existența și numele.

MATEI STÎRCEA-CRĂCIUN,
27 martie 1995

1. *Manalizarea de mai sus era cît pe aci să-mi provoace mustrări de conștiință. De ce am deranjat un om atît de politicos, demn și senin precum dl. M.S.-C? El bine, repet, pentru că și-a permis să facă artă, uitînd – ori neștiind – că oricît de cult, distins, inteligent și bine-simțit poate fi cineva în scris, în societate, în profesia sa (în cazul doamnei sale nici n-as putea să bag mîna în foc că lucrurile stau astfel), ambiția de a face artă și riscul de a se fi în public cu acea artă este echivalent cu a te așeza de bunăvoie în fața ghilimei: „opera” pe care o infățișezi publicului te arată exact așa cum ești în mod esențial, te dezgolește perfect, din la o parte, cu fiind ne semnificativ – în cazul moră – toate valorile carutele și bine apretate ale „stîntelor” de tot felul, iar în cazul altora îndepărtînd toate zăbrelele mardare, toate urîșeniile strînse într-o viață. Asta explică faptul – neînțeles de cei prea bine apretati – că „nici ticăloși pot crea opere majore, în timp ce adevărate paradigme morale și intelectuale... trăiesc, și atît. Chiar dacă este aproape un loc comun, trebuie înăruit faptul că adevărul nu survine decît în operă. Restul e vorbărie goală.*

2. *M-a uluit faptul că sînt bănuît de neînțelegere în ceea ce privește „Manolada” în cauză. În primul rînd, este deja iritant faptul că își cer dreptul la replică tocmai artiștii care au fost analizați ca simptome al unui fenomen, deci aceia ale căror realizări erau semnificative doar pentru că trîneau la ceva din afara lor. La un artist, excesul de „reactivitate” la critică este dovada unei inconsistențe interioare. Cel care are rețevă sigură și crede în ceea ce face nu sare numai decît la ceartă. Încearcă, mai întîi, să înțeleagă „cum devine chestia”. În cazul „Manoladei” n-a fost vorba despre artă, ci despre o salană de cuvinte așezată cu miș-pălinari, care puneau tocmai (și numai) o singură problemă, aceea a surrogatului de artă înfățișat ca artă. N-am prezentat mai multe mostre din creația mito-poetică a d-lui M.S.-C. dintr-o elementară pudoare*

de a nu transforma „22” într-o revistă de umor. Dar dacă respectivul dorește, el poate fi mediatizat în extenso; ceea ce-i va clarifica poate faptul că, poate neintenționat, producția sa are totuși evidente atingeri cu ezoterismul (desigur, de o dubioasă factură) și cu toate celelalte „isme” pe care nu le mai amintesc. Iată, ce aștește poemul: „Grezala lui Urnast! la masa marii împliniri! Grezala! nestăbul-tului Urnast! ce înfruntă pe Bolof tatăl său! cînd împărțit la ficcarei a dragostei/ potire (sic!) începînd cu! Gheb mezinul/ trupuri sapte/ de nestemate! pietre! deosebite-n soif și poruncii să nu le bea”. Și așa am conștința încercată pentru că am ocupat pretiosul spațiu tipografic al revistei cu un citat de-a dreptul inecăcios, și deci am să renunț la plăcerea vinovată de a reproduce și teribilă patia folclorică al cărei „personaj” este – cîtez – „sămînta vorbitoare”. M.S.-C. nu a realizat că dialogul pe care revista „22” îl poartă nu are nimic de-a face cu stilul „Cațavencu”. Aici dialogul nu este cauzistică bel-ferească dependentă de obiectul bășcălii ca de un narcotic. Dialogul își are rostul tocmai în apropierea unui adevăr; iar în ceea ce privește „Manolada” în cauză, adevărul era deprimant, nicidecum amuzant. Faptul că asta nu l-a produs d-lui M.S.-C. nici un „frison” nu e deloc de bine.

3. *E adevărat, deși din ermeticul poem-instalație nu reieșea deloc, în planul expoziției era subliniat faptul că aceasta era un „omagi” adus sacrificiului celor din decembrie 1989. Am trecut sub tăcere acest amănunt penibil din decență. Dar dacă dl. M.S.-C. revine și insistă asupra ideii, mă vîd obligat să atrag atenția asupra fenomenului, asupra celor „artiști” prezunțioși ce și permit (acesta este cuvîntul) să creadă că înghetele lor pretentioase pot fi prezentate drept „evocare discretă dar concretă a sublimului” etc. Precum alții (politicieni, culturaliștii s.a.), indivizii respectivi cred că se pot prevala de un astfel de simbol pentru a-și agăța de el tinichelele lor zornăitoare, desfigurînd sub povara „creației” lor sensul și adevărul celor înțimplute, făcîndu-ne să ne fie lehamite de festivizmul asociat „simbolului” și „sacrificiului”. Și asta pentru că mulți uită că „Guernica” n-a fost pictată de un Pablo X, ci de către Pablo Picasso. Numai astfel pictarea unei catastrofe n-a rămas o simplă catastrofă picturală.*

ERWIN KESSLER

Vineri, 31 martie a.c., la Librăria „Mihail Sadoveanu”, a avut loc lansarea cărții lui S. Damian, „Scufița Roșie nu mai merge în pădure”. Au vorbit: Mircea Dinescu, Ioana Părvulescu și autorul. Redăm cîteva fragmente din discursurile lor.

S. DAMIAN: „Cultura română nu poate exista fără deschidere”

Dacă-mi permiteți, aș începe cu o anecdotă. Într-o zi cu o zăpușeală îngrozitoare, un bărbat stă în casă total dezbrăcat și are doar pe cap o pălărie. Soția îl întreabă: „De ce umbli așa dezbrăcat în casă?”. El răspunde: „Păi, nu vine nimeni peste mine”. Ea îl întreabă: „Atunci de ce îți pălăria pe cap?”. El îi răspunde: „Dacă totuși vine cineva?”.

Spun aceasta pentru că eu am tot respectul față de cei care în anii grei ai dictaturii nu au abandonat și care au rămas cu pălăria pe cap, deși nici ei nu mai sperau să vină cineva, adică să se achimbe vremurile. Ei, stînd cu pălăria în cap, se pregăteau, învățau limbi străine, se informau pe unde puteau (și uneori informațiile de aici erau mai ample decît cele ale intelectualilor din Occident) și încercau cu toate forțele să ridice un zid între ei și regimul oficial și să rămîna, în măsura posibilului, oameni liberi. Închin cartea acestor intelectuali cu pălăria pe cap.

Au existat, însă, și alți intelectuali care au căzut în capcana unor lozinci care pentru ei reprezentau soluția cea mai comodă. Era ușor să spui că România nu are nevoie nici de vecini, nici de alte popoare, că izolarea este chiar șansa culturii române. Aceste idei au pătruns, în mod bizar, în operele unor scriitori de mare talent. Eu am vrut să atrag

atenția că acest fel de a vedea lucrurile duc la deformare. Și de aceea mi-am permis să-mi exprim unele rezerve cu privire la citiva scriitori importanți, judecîndu-i, pe cit o posibil, în context european. Cultura română, cu toate resursele formidabile interne pe care le are, nu poate exista fără deschidere. Fără contactul cu alte culturi.

LANSARE DE CARTE

MIRCEA DINESCU: „În presă sau în cultură nu există sentimentul milei”

O carte de eseuri în România se vinde ca pucioasa la băcănie. După cum știți, pucioasa are ceva satanic. Și eseurile lui S. Damian au ceva satanic, fiindcă aruncă în aer și atacă o anumită zonă care la noi e cam sfîntă: nimeni nu se leagă de marii noștri oameni de cultură, pentru că, slavă Domnului!, avem ce înjura. E un mare curaj să polemizezi cu Ploșu, Lișoanu și cu Marin Preda.

Există la ora actuală o tendință conform căreia nu trebuie să-ți manifesti invidia decît într-o anumită parte. În „Academia Cațavencu”, în momentul în care am criticat distingi oameni din Opoziție am primit telefoane disperate. „De ce criticiți și Opoziția?” „Păi – zic – n-ați văzut ce prostii au spus?” „Păi da, dar trebuie să avem o onecare milă.” Mila aceasta nu e cam omoară pe noi – nu numai în politică, dar și în cultură. În presă sau în cultură nu există sentimentul milei. Aici mila este un sentiment

zinucigaș. S. Damian, care pare un soi de călugăr, e destul de ticălos, pentru că această carte care se cheamă atît de frumos – cu „Scufița Roșie” – e scrisă de fapt de lupul din poveste. S. Damian aruncă în aer niște tabuuri și atacă într-o direcție unde de obicei se cam tace în presa românească. El are, desigur, și avantajul distanțării, pentru că dacă stai departe de România vezi altfel lucrurile decît în miezul lor.

S. Damian a emigrat acum mai bine de 15 ani, și ce-a făcut el la Heidelberg se poate compara cu „Școala de la Păltiniș”. El a făcut „Școala de la Heidelberg”. Timp de 15 ani, mulți scriitori români au reușit să mai ia o gură de aer și să mai reziste în acel acvariu în care am trăit cu toții.

IOANA PĂRVULESCU: „O pădure care ascunde lupi, nu una feerică”

În cazul cărții lui S. Damian, mi se pare foarte bună comparația culturii și a literaturii cu o pădure. Numai cine este implicat în cultură vede cită sălbăticiie și cită cruzime există aici. Pădurea este o pădure care ascunde lupi, nu este una feerică, de tip eminescian. Îndărărit acesteia cărți se află un om care mereu este gata să prevină. De aceea își alege din cultură monștrii sacri. Începe cu Călinescu și ajunge la Andrei Pleșu. Însă vreau să se rețină că nu este o polemică dură și fără nuanțe. Totul este foarte nuanțat.

Trebuie să fim atenți în special cu cei pe care îi admirăm, lucru care, de obicei, nu se întîmplă, pentru că îi avem pe ceilalți care să ne canalizeze toate revoltele.

A consemnat
CEZAR PAUL-BĂDESCU

În mod obișnuit, despre manifestările artistice de însemnătate internațională (festivaluri, bienale, triennale) se vorbește, indiferent de calitatea lucrărilor prezentate, ca despre niște reuniuni sărbătorești, iar cuvintele nu încearcă decât să aproximeze efectele focurilor de artificii, cupelor de șampanie ori stelelor verzi pe care martorul le-a văzut atunci când s-a ciocnit de X ori Y, vedetele de mai mică ori mai mare anvergură ce asigură, întotdeauna, „blindajul” de mondenitate al unei asemenea manifestări. În împrejurări atât de fierbinți se poate presupune că se topește instantaneu sloziurile de scepticism din discursul celor mai acerbi critici care, vezi bine, nu se pot sustrage de la împărțirea atmosferei de jovialitate, nu pot nega că, în ciuda reținerilor sau suspiciunilor personale, evenimentul rămâne totuși un regal pentru public. Relatările despre asemenea manifestări sînt, prin forța împrejurărilor, electrizante. Așa ar trebui să fie (dar nu e) și darea de seamă despre Budapesta Artexpo, târgul de artă din capitala Ungariei la a cărui ediție din acest an a fost invitate, alături de artiști și galerii din 19 țări, și două instituții de artă din România, anume Academia de Artă din București și Uniunea Artiștilor Plastici. Deoarece această a cincea ediție a târgului a focalizat asupra tinerilor artiști abia intrați pe piața bunurilor simbolice, Uniunea Artiștilor Plastici a prezentat o selecție alcătuită sub egida Atelierului 35, reunind lucrări de pictură, sculptură și grafică realizate de Eugen Gusea, Marius Leonte, Vasile Rață și Ecaterina Vrană. Selecția a urmărit încheierea unui eșantion percutant, capabil să arate – *in nuce* – starea de lucruri din arta tînără românească. Secțiunea a fost operată, desigur, în zona altitudinilor superioare, favorizînd în special lucrările artiștilor mai puțin cripați, mai proaspeți, care nu sînt tributari esteticii „autohtoniste”, axată pe simbolica religioasă, spiritualism etc. Dimpotrivă, a fost preferată reinventarea „istoriei”, a narativii codificate strict personal, dar și dispoziția ludică, „realismul” subver-

siv, ironic, ori reflectarea caustică a descompunerii, a babiloniei tehnico-umane contemporane. Lucrările alese au fost, tocmai de aceea, gîdite una în completarea celeilalte, ca într-o expoziție, și nu ca exemplare, ca exponate disparate pe teigheana sau în rafturile unei consignații. Or, deși organizat realmente la nivelul exigențelor occidentale în această materie, târgul de artă de la Budapesta (singurul de altfel din tot centrul și răsăritul Europei) nu a fost altceva decît o replică în domeniul artei a unui fenomen pe care noi toți l-am înțeles aici, de pildă la magazinul Unirea, unde zeci și zeci de buticuri se înșirau unul după altul, prezentînd – la o privire mai atentă – exact aceeași

cu artistul, spunînd despre acesta la fel de mult cît spun cirnații și brînzeturile despre cei care le-au făcut și vin să le vîndă în ambianța „rustică” în attea din târgurile propriu-zise ale Europei civilizate a momentului, artiștii după produsele genului tradițional. Iar atunci cînd, într-un târg precum Budapesta Artexpo, prețul multora dintre lucrările vîndute era ochivalent cu prețul a două-trei kilograme de cirnați („autentic țărănesc”) cumpărați, în aer liber, la Viena sau Linz, lucrurile încep să vireze către ridicol. Da, un târg de artă nu e făcut pentru o expoziție impresionantă, cu lucrări care vor să spună ceva despre cineva, ci e făcut pentru lucruri mici, vandabile, bune de băgat în plasa cumpără-

torului amator – pe lângă o mulțime de alte distracții – și de artă. Și cu cît prețurile sînt mai mici, cu atît amatorul de artă devine mai amator. Numai că atunci cînd prețurile sînt atît de penibile, însuși rostul comerțului cu artă dispăre. De ce să vinzi, altă vreme cît asta nu-ți modifică simțitor condiția materială? Numai așa, pentru a te afla în treabă? S-ar putea crede că, dincolo de problema comerțului, un asemenea târg permite, facilitează racordarea la evoluțiile de ultimă oră, că, vasăzică, tocmai într-un asemenea context „se întîmplă” arta nouă. Nimic mai fals – într-un asemenea târg nu se ia pulsul adevărat al artei momentului, întrucît aici coexistă cea ce s-a făcut din preistoria modernității încoace, ba chiar fragmente compacte din preistoria tradiționalismului. În târg, arta este anistorică și non-calitativă. Arta doar este. Se vinde și se cumpără. Gustul, în fond, nu este supus evoluției. Într-un târg, arta se dovedește (după aproape un secol de implicății ori explicită luptă

ceARTĂ Socoteala din târg

marfă de exact aceeași calitate, în ciuda aparentei diversități a cutiilor, casetelor și pungilor în care este ambalată. Sigur, un târg este un târg, chiar dacă „obiectul de desfacere” este arta. Numai că adesea tocmai modul de desfacere creează marfa. Iar în artă, tipul de desfacere „cu ridicata” deformează nu numai contextul receptării, ci chiar natura obiectului, a obiectelor stivuite în maldăre, ca la casa de amanet, pierzîndu-și astfel acea tradițională (și deci banală, demonetizată, perimată) aură de unicat, de produs irepetabil. Cînd totul devine posibil și accesibil, nimic nu mai este esențialmente necesar, întrucît interanjabilitatea omogenizează perfect contrariile. Dar dacă la ora actuală, cînd legea cantităților mari se impune și în artă, se poate renunța fără prea mari prejudicii la „prezumția de unicitate”, nu se poate spune înșă că natura creației artistice rămîne aceeași chiar și atunci cînd lucrarea de artă devine un simplu obiect prezentabil, dar complet afazic în raport

torului amator – pe lângă o mulțime de alte distracții – și de artă. Și cu cît prețurile sînt mai mici, cu atît amatorul de artă devine mai amator. Numai că atunci cînd prețurile sînt atît de penibile, însuși rostul comerțului cu artă dispăre. De ce să vinzi, altă vreme cît asta nu-ți modifică simțitor condiția materială? Numai așa, pentru a te afla în treabă? S-ar putea crede că, dincolo de problema comerțului, un asemenea târg permite, facilitează racordarea la evoluțiile de ultimă oră, că, vasăzică, tocmai într-un asemenea context „se întîmplă” arta nouă. Nimic mai fals – într-un asemenea târg nu se ia pulsul adevărat al artei momentului, întrucît aici coexistă cea ce s-a făcut din preistoria modernității încoace, ba chiar fragmente compacte din preistoria tradiționalismului. În târg, arta este anistorică și non-calitativă. Arta doar este. Se vinde și se cumpără. Gustul, în fond, nu este supus evoluției. Într-un târg, arta se dovedește (după aproape un secol de implicății ori explicită luptă

ERWIN KESSLER

SEMNAL

ANDREI OIȘTEANU

cutia
cu
bătrîni

ANDREI OIȘTEANU

Cutia cu bătrîni

(Editura META, 144 pag., 2.000 lei)

„(...) În orice caz, textul nu are nici un timp; ca simbolistică a ritmului netimp și a eului ca sumă de milenii, „cutia cu bătrîni” ne cheamă din cufărul infinit, ascuns, cum spunea Jung, în pivnița casei noastre. Căci omul cu etaje ție foarte bine că, fără subterane, acoperișul n-ar fi cu puțință. (...)”

Dan C. Mihăilescu

LANSARE DE CĂRTE

H.-R. PATAPIEVICI „Cerul văzut prin lentilă”

Joi 13 aprilie a.c., în holul Facultății de Litere a Universității bucureștene a avut loc lansarea cărții de eseuri „Cerul văzut prin lentilă” de H.-R. Patapievici, apărută la editura Nemira.

SORIN ANTOHI: „(...) o antropologie metafizică a românității”

Dacă deschideți cartea lui H.-R. Patapievici la pagina 213 veți găsi titlul „Ce este poporul?” și un cadru vid, care este contribuția grafică a lui Dan Perjovschi. Această figură a absenței este, probabil, etapa din urmă a deconstrucției radicale pe care H.-R. Patapievici o face mitologiei noastre cotidiene, „vulgatelor” bucurii române, așa cum a denumit-o el.

Ceea ce este remarcabil la acest volum – o selecție din publicistica lui Patapievici – este că gravitează în jurul unor teme centrale pe care mulți dintre noi le ignorăm. Ele sînt legate de identitatea noastră colectivă. Reținem, probabil, din această carte versiunea cea mai radicală a unei astfel de speculații (uneori metafizice, întotdeauna etice, de multe ori tragice) în legătură cu ceea ce sîntem noi ca națiune și fiecare dintre noi ca indivizi. Citind cartea lui Patapievici am fost frapat de încercarea de a construi un fel de antropologie metafizică a românității, o antropologie metafizică totdeauna cenzurată de o reflecție fenomenologică, de un interes pentru istorie, pentru amănunt.

Foarte multe din afirmațiile sale despre identitatea românească sînt scandaloase de a dreptul. Mă bucur că sînt așa, pentru că, din păcate, se întîmplă foarte rar să auzi un asemenea sunet care să mai tulbure cît de cît litania monolitică a naționalismului de la noi.

H.-R. PATAPIEVICI: „Drama mea personală a fost despărțirea de această vulgată a bunului român”

Trebuie să vă spun că obsesia referitoare la chestiunea identității naționale se explică printr-un accident major al is-

toriei noastre recente – este vorba despre ceea ce s-a întîmplat în decembrie 1989. Lunile care au urmat acestui eveniment m-au pus față în față cu aproape contrariul educației mele de acasă. Cu mulți români, și eu am fost crescut într-o atmosferă de mare respect național. Apoi m-am identificat cu acele titluri, cum ar fi „Spațiul miotic”, „Dimensiunea românească a existenței”, „Unduire și moarte”. Tot acest raft extrem de important din biblioteca mea a fost cel care m-a educat și apoi m-a ajutat să suport penibila înșosire la care am fost supus sub Ceaușescu, gîndindu-mă că există pentru noi un destin mai bun. Experiența cea mai dramatică pe care am trăit-o în 1990 a fost brusca inactualitate, demonetizare, care în ochii mei a însoțit aceste texte. Mi-am dat seama că un raft foarte iubit al bibliotecii mele trecea într-un soi de inactualitate. Drama mea personală a fost despărțirea de această vulgată a bunului român; eu am încercat să găsesc un temel al românității care să nu se mai bazeze pe această superbă iluzie interbelică.

DAN PETRESCU: „Acest fel de a scrie nu poate lăsa pe nimeni indiferent”

La H.-R. Patapievici există o anumită causticitate a scrisului, care nu poate veni decît dintr-o implicare existențială foarte adîncă în subiectele tratate. Acest fel de a scrie nu poate lăsa pe nimeni indiferent. Proba acestui lucru a apărut în momentul în care Patapievici a devenit un „caz”.

Foto Corina Bumbul

● subordonarea Ucrainei față de Rusia – un pericol nu prea îndepărtat ● președintele Kucima a anunțat că limba rusă, nu cea ucraineană, va fi limba oficială ● el a propus semnarea unui tratat de bază care ar impune o stare de vasalitate față de Rusia ● tratatul pregătește întoarcerea la relațiile ruso-ucrainene din 1922, când Ucraina a fost înghițită de Rusia ● după 3 ani de când s-a proclamat independența Ucrainei, jumătate din țară este împovărită ● viitorul Ucrainei depinde de foștii membri ai nomenclaturii comuniste care au optat pentru capitalism ●

După ce rușofilul Leonid Kucima a ieșit victorios în alegerile prezidențiale din iulie 1994, politicianii care luptau pentru independență au vorbit amenințător despre separare, nesupunere civilă și chiar despre un război civil în cazul în care Rusia va încorpora Ucraina sau partea sa de est.

Această amenințare cu rezistența nu s-a limitat doar la eventualitatea încorporării oficiale a Ucrainei, ci s-a referit și la cazul în care țara ar fi subordonată Rusiei. Și se pare că această subordonare nu este un pericol prea îndepărtat. La rândul său, președintele Kucima a anunțat că Ucraina va semna un tratat de bază cu Rusia foarte dezavantajos pentru țara noastră. El a mai anunțat că limba rusă va fi limba oficială în stat, ceea ce înseamnă că limba ucraineană nu va mai fi introdusă în estul țării și că rusa va fi reintrodusă în vest.

Tratatul propus are toate caracteristicile unui contract de vasalitate. Într-adevăr, Moscova a depășit limita cu unele propuneri – și asta chiar și pentru Kucima, care n-a mai fost totuși de acord cu toate dorințele Rusiei. Boris Eltin a fost nevoit să-și amine vizita de stat la Kiev, în timpul căreia trebuia să semneze tratatul. Au urmat negocieri secrete, dar tratatul tot nu ajungea la forma finală.

Proiectul tratatului conține prevederi care stabilesc o zonă economică comună, zonă liberă de tranzit, bilingvism în facultăți, dublă cetățenie pentru cei care o doresc etc. După părerea noastră, dacă aceste puncte ale tratatului ar fi acceptate, ele ar întoarce relațiile ucraineano-ruse la momentul înghițirii Ucrainei de către Rusia, în 1922.

În timp ce 80% din textul tratatului a fost acceptat, au mai rămas câteva articole, foarte importante, asupra cărora nu s-a căzut de acord. Conform variantei rusești, articolul 2 prevede ca ambele state să respecte inviolabilitatea granițelor, conform obligațiilor față de CSCE. Ucrainenii au propus o formulare mai puțin echivocă: ambele părți acceptă principiul inviolabilității frontierelor și nu au și nu vor avea pretenții teritoriale. Considerând că, atunci când s-a semnat Actul final al CSCE, Ucraina nu a fost un stat independent, ci parte din URSS, și luând în considerație faptul că textul rusesc nu include explicit „recunoașterea granițelor existente”, acest paragraf ar putea da dreptul Rusiei să ridice pretenții teritoriale asupra Ucrainei. Acesta ar fi un pas înapoi față de acordul din 1991 dintre Rusia și Ucraina, prin care ambele părți recunosc frontierele actuale și renunță la pretențiile teritoriale.

Articolul 7 din varianta rusă obligă ambele părți să ofere ajutor reciproc în respingerea agresiunilor comise împotriva uneia sau ambelor părți, în eventualitatea amenințării păcii din regiune. Acceptarea acestui articol ar pune capăt neutralității Ucrainei. Ea ar fi obligată să trimită ajutor militar pentru a apăra Rusia împotriva „agresiunii” comise – de exemplu – de Cecenia. Fiind mult mai puternică, Moscova și-ar putea asuma rolul de arbitru în certările Ucrainei cu vecinii săi, de exemplu cu România și Moldova. Kievul va trebui să ofere servicii militare pentru reconstruirea Imperiului rus.

Articolul 13 al proiectului rus cere Ucrainei să garanteze satisfacerea nevoilor culturale ale minorității ruse din Ucraina. Ucrainenii au propus completarea acestei prevederi unilaterale cu obligația Rusiei să asigure condiții pentru renașterea națională a minorității ucrainene din Rusia.

La articolul 18, rușii propuneau tranzit liber pentru ambele state, ceea ce ar fi însemnat lipsa taxelor pentru traficul comercial de pe teritoriul fiecărui stat. Cu toate acestea, ucrainenii au fost nevoiți să plătească preturi la nivelul pieței mondiale pentru energia furnizată de Rusia din ianuarie 1994 și, ca urmare, doresc și ei ca Rusia să plătească taxe pentru tranzitarea teritoriului lor. Această clauză este extrem de importantă, pentru că toate conductele prin care Rusia livrează petrol și gaze în Europa trec prin Ucraina – și aceasta, complet dependentă de petrolul, gazul și produsele petrolifere rusești, ar dori ca, prin aceste taxe de tranzit, să-și acopere micșor o treime din suma pe care o plătește Rusiei pentru aceste produse. Pe de altă parte, Ucraina nu are nici un avantaj de pe urma lipsei taxelor de tranzitare a teritoriului rus spre China sau Asia Centrală. Lipsa taxelor de tranzitare ar însemna, deci, că Ucraina firminează exporturile Rusiei spre Europa Centrală și de Vest, fără a putea să-și micșoreze dependența față de energia furnizată de rusi.

Întoarcerea economică spre Est, deși departe de a corespunde intereselor Ucrainei, este una din caracteristicile programului lui Kucima. El dorește ca Ucraina, în loc să se integreze în Europa, să-și direcționeze eforturile către Eurasia și să devină o „forță activă a integrării european-eurasiatice”. O astfel de politică se potrivește bine intereselor complexului militar-industrial pe care le reprezintă Kucima, fost director al fabricii de rachete nucleare

„Steaua Roșie”. El propune ca acest complex să se angajeze în exportul și reexportul de arme ca reprezentant al Rusiei.

Kucima luptă ca Ucraina să devină membru plin al Uniunii Economice a Comunității Statelor Independente (CSI), chiar dacă aceasta ar însemna să transfere o parte din puterea de stat către organismele CSI.

*

În ceea ce privește acordul trilateral ucraineano-ruso-american privind dezamorsarea focaselor nucleare staționate în Ucraina, Kucima a învins și ultimul obstacol, determinând Parlamentul să fie de acord cu tratatul de neproliferare nucleară. Acesta era, în mod sigur, în avantajul Ucrainei. În schimbul semnării acestui tratat, Ucraina a ieșit din izolarea sa politică, iar SUA au fost de acord să mărească ajutorul financiar și creditele (ceea ce a făcut ca Ucraina să fie al 4-lea mare destinatar al ajutorului american). Adevărul este însă că rachetele nucleare erau controlate de Rusia; ele nu erau operaționale fără ajutorul rușilor. Și era în interesul Rusiei să amâne sau să abandoneze lichidarea rachetelor. Deci rachetele constituiau un subiect de negociere doar pentru Rusia. Pe de altă parte, ar fi fost dezastruos pentru Ucraina să respingă tratatele trilaterale și de neproliferare. Kievul nu ar mai fi primit fondurile promise pentru dezamorsarea focaselor, iar SUA și-ar fi retras ajutorul financiar și creditele în favoarea Rusiei, ca stat „mai responsabil”. Departe de a apăra independența Ucrainei,

JOZEF DARSKI Independența, încotro?

nei, încercarea de a se crampona de necesitatea menținerii rachetelor nucleare ar fi determinat celelalte țări să-și retragă recunoașterea Ucrainei ca stat independent și ar fi dus la reinstaurarea hegemoniei ruse în politica externă a Rusiei.

*

Cum se explică faptul că, la trei ani de la referendumul care a demonstrat că poporul ucrainean dorește independența, jumătate din țară este acum împotriva ei? Alegerea lui Kucima și susținerea programului său sînt indicii în acest sens.

În 1991, nomenclatura de partid și de stat a optat pentru independență, nu pentru că disto-o dată s-ar fi identificat cu patriotismul ucrainean, ci mai degrabă pentru că dorea puterea. Ruptura de Moscova a fost percepută ca o formă de apărare împotriva reformelor. Când, în 1991, 90% din electorat a votat pentru independență, s-a demonstrat de fapt forța aparatului comunist. Opoziția democratică, care era formată din activiști ai foștii Mișcării Helsinki și din reformiști ai partidului, a înțeles că nu se vor putea opune Rusiei și nu vor putea apăra suveranitatea Ucrainei fără ajutorul comunistilor. Ei s-au hotărât să-i acorde sprijin lui Leonid Kravciuk. Partidul Republican Ucrainean și Partidul Democrat Ucrainean au făcut același lucru. Doar dreapta naționalistă radicală s-a opus lui Kravciuk.

Cu toate acestea, la alegerile prezidențiale din 1994, după o luptă aprinsă și mai multe runde electorale, Kucima a ieșit învingător. El a fost sprijinit de comunisti, de socialiști și de nomenclatura industrială care acum, fără Rusia,

se vedea în pericol. Perspectiva desființării întreprinderilor care făceau parte din industria de armament i-a determinat pe cei direct implicați să voteze cu cei care promisese menținerea lor. Ca urmare, și în Parlament majoritatea era deținută tot de comunisti și socialiști. Deși sînt foarte uniți în Parlament, între ei există deosebiri importante. Socialiștii sînt pentru legături strînse cu Rusia, dar susțin păstrarea Ucrainei ca stat; un număr important de comunisti sprijină unirea politică cu Rusia. Socialiștii acceptă un sistem pluripartit; mulți comunisti încă susțin deschis reimpunerea unei partid unic. Socialiștii au acceptat proprietatea particulară (cu excepția proprietății asupra pămîntului) și conceptul de economie mixtă; comunistii sînt pentru „proprietatea socială”, aceasta însemnând transferul întreprinderilor în mâinile angajaților prin intermediul certificatelor.

Grupurile neocomuniste formează alte trei facțiuni parlamentare. Una este Centrală, care unește în rîndurile ei suporterii ai lui Kravciuk. Celelalte două sînt rezultatul scindării din sînul alianței electorale, dintre Leonid Kucima și Volodimir Hriniov, liderul Partidului Renașterii Democratice.

Facțiunile pro-independență și pro-capitalism din cadrul spectrului politic au avut cel mai mult de suferit de pe urma alegerilor. Promisiunile pentru o opoziție mai puternică s-au ivit chiar din rîndurile Partidului Renașterii Democratice, de unde mulți membri s-au retras și au format, împreună cu tînăra opoziție din Lvov, o asociație numită *Nova Hvilă* (Noul Val). În viitor, ei intenționează să se transforme în partid politic. Susținătorii săi au format în Parlament Clubul Reformei, care are 27 de membri, printre care foștii miniștri adjuncți Victor Pinzenik și Volodimir Lanovii, ambii partizani ai aplicării „terapiilor de șoc” în Ucraina. *Nova Hvilă* unește adepții liberalismului economic: directorii pro-capitaliști din întreprinderile de stat, foști studenți care s-au manifestat împotriva comunismului în anii '80 și oameni de afaceri. Asociația încearcă să concureze, în Ucraina de Est, cu grupul lui Kucima pentru a câștiga atenția comunistilor care sînt în favoarea capitalismului. Activiștii asociației cred că independența Ucrainei nu se poate păstra decît prin găsirea unui compromis cu ucrainenii din est, care se tem de naționaliștii din vest, și printr-o ucrainizare mai blîndă. Ei sînt împotriva divizării statului.

Noul Val se opune naționalismului, sprijină privatizarea rapidă prin toate mijloacele și consideră că apropierea de Europa va însemna o mai mare independență față de Rusia. Sprijină intrarea Ucrainei în Uniunea Europeană.

În afară de *Nova Hvilă* mai sînt și alte grupuri politice, care însă manifestă mai mult naționalism și mai puțin liberalism în ceea ce privește economia de piață, privatizarea și rolul capitalului străin. Oricum, influența acestor partide este foarte limitată în vestul Ucrainei.

*

Întrebarea care persistă în timp este în ce măsură va orienta Kucima Ucraina spre Rusia sau în ce măsură va adopta reformele necesare unei economii de piață.

Inițial, Kucima a anunțat un program de luptă împotriva „mafiei” și corupției. În octombrie, el a prezentat un program de reformă care includea privatizarea întreprinderilor prin vânzări de acțiuni, acordarea veniturilor în proprietate și descentralizarea. Parlamentul, la rîndul său, a votat un program de creștere a salariilor în două etape, care a dus la o bruscă mărire a inflației (123% în octombrie). Apoi, Parlamentul a votat Legea liberalizării preturilor, dar s-a pronunțat împotriva privatizării accelerate a pămîntului. De fapt, Parlamentul a depus un „moratoriu” asupra întregii privatizări, cerînd ca Guvernul să excludă din programul de privatizare circa 6.000 de întreprinderi mari. Pe perioada moratoriului, privatizarea pe bază de cupoane este blocată. Kucima a recunoscut că privatizarea a fost blocată de ministere și de administrația locală, dar că el nu poate face nimic.

După cum se vede, viitorul Ucrainei este încă problematic. Chiar dacă programul de reformă al lui Kucima se va pune în aplicare, el a încheiat deja tratate cu Rusia și CSI, care vor compromite efectul său și posibilitatea Ucrainei de a-și crea o economie care să scape de sub controlul Rusiei. Viitorul Ucrainei depinde acum de acțiunile unor foști membri ai nomenclaturii comuniste care au optat pentru capitalism. Dacă tabăra partidelor care susțin independența reușește să atragă de partea sa majoritatea acestui grup, poate că derizetezarea statului și pierderea suveranității vor putea fi împiedicate.

Traducere după *UNCAPTIVE MINDS* de
ADRIANA TUDOR

Redactor-șef: GABRIELA ADAMEȘTEANU; Redactori-șefi adjuncți: RODICA PALADE (societate, cultură); GABRIEL ANDREESCU (politic, filosofie, știință); Director artistic: DAN PERJOVȘCHI; Secretar tehnic de redacție: ALEXANDRU CIBUP; Societate: DANA ARMEANU (șef serviciu); Poliție: CEZAR PAUL BADESCU; Secreter general de redacție: LAURA TOMA; Corectură: RADU DOBÂNDA; Procesare text: FLORIAN TOROPOC; Difuzare: MIRCEA IONESCU (șef serviciu); IOAN CONDOR, VLAD VIERU, CONSTANTIN SĂTĂLA; Geologie: CORNELIA NICULAJE, ADELA BULGARU; Secretariat, difuzare: CRISTINA POPA; Foto-reporter: IULIAN PUIU; Rubrici permanente: ANDREI CORNEA, EMIL HURZEANU, N.C. MUNTEANU, HORATIU PEPINE, ILIE SERBANESCU (temerariști politic și economie); RALUCA STROE-BRUMARIU (parlament); MARIAN CHELIK (slăbămintă politică, revistă presă); CEZAR BALTAG (natura religioasă); H.-R. PATAJEVICI (jocuri); DAN C. MIHAILESCU, MIHAI ZAMPİR, HORIA FLORIAN POPESCU (critică literară); ERWIN KESSLER (critică plastică); Correspondenți interni: IOAN MUSLEA (Chi); DANIEL VIGHI (Timișoara); Correspondenți externi: DINU MIHAIL (China); WILLIAM TOTOK (Berlin); ADRIAN NICULESCU (Milano); ION MIRON DAMIAN (Paris); Tehnoredacție computerizată: „22” Tipărit la FED

Manuscrisurile republicate nu se restituie
Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Tel 311.22.08, 614.17.76; Fax 311.22.08.

ISSN-1220-5761